

LA MENTUL
 ... 24 Cor.
 ... 12
 ... 2
 ... Duminică
 ... 4 Cor.
 ... Româna și
 ... 10 Cor.
 ... pentru Ro-
 ... străinătate pe
 ... 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Dealul Ferencz-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administra-
 tie.
 Multămite publice și Loc de-
 schia costă fiecare șir 20 fr.
 Manuscripte nu se în-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Trăirile unei epoci noi

Trăirea învățământului nostru primar.

... din sinoadele eparchiale ținute în
 trecute au luat hotărârea de a crea
 curând câte un post de inspector
 al învățământului. Prin măsura acea-
 ră învățământul nostru primar va câștiga
 mult, dacă, bine înțeles, el va avea
 de a fi depus în mâinile unor băr-
 bați de școală competenți și harnici.

... aceste posturi de inspectori vor trebui
 să însemneze o nouă epocă în
 școlilor noastre, o epocă de deplină
 și de muncă trează și conștiință,
 până acum numai aici colea s'a întâm-
 plat. Epoca diletantismului va trebui
 să înceteze. Va trebui să se șteargă odată
 atât de păgubitor, că actualii in-
 spectori școlari districtuali, adevărați dd. proto-
 sânt cei mai chemați conducători ai
 lor, atât în privința administrativă cât și
 pedagogică, și va trebui să se re-
 vârsă că protopopii aceia cari se pricep
 la școală și cari și lucrează pentru înflorirea
 a învățământului, sânt rari ca corbii

... putem da o iconă mai clară a ne-
 cesității inspectorilor generali, decât repro-
 duce aici un articol scris în această che-
 re, înainte cu aproape două decenii, ar-
 care chiar și prin vechimea lui dovedește
 extraordinar de importantă e pro-
 blema a cărei rezolvire grabnică a impus-o

sinodul din Sibiu și din Arad consistoriilor
 din Arad și Oradea-mare.

»Cine cunoaște din experiență inspecți-
 una și controlarea instrucțiunii populare,
 nu poate să fie nici pe departe îndestu-
 lit cu ea. Urmările unei controle numai
 după nume și ca o formalitate goală, sânt
 numai în detrimentul progresului. Fără o
 controlă severă sânt rari școlile noastre
 unde poți observa progres, care să ne poată
 mulțami. Învățătorii fiind oameni și ei, dacă
 sânt necontrolați, își fac datoria așa după
 cum le dictează inima și conștiința. De aci
 provine, că unii își fac datoria și-și împli-
 nesc chemarea cu sfîntenie fără a mai aș-
 tepta nici o controlă, (numărul acestora țe
 neînsemnat), sânt *rari nantes in gurgito*
vasto. Sânt alții cari zic: pe cât mi-e plata,
 atât are să fie și progresul. Sânt acești în-
 vățătorii oameni materialişti, pe cari nu atra-
 gerea cătră școală îi ține în școală, ci lipsa
 de o altă ocupațiune mai rentabilă și nu-
 mărul acestui soi de oameni e destul de
 însemnat.

Este apoi o a treia categorie de învăță-
 tori, cari nu arată nici un interes față de
 școală și pentru cari instrucțiunea este nu-
 mai o sarcină, un malum necessarium. Pen-
 tru învățătorii cari își împlinesc oficiul lor
 cu sfîntenie, contrala este binevăzută, căci
 ea nu poate decât să scoată la iveală me-
 ritele învățătorului și să-i răsplătească cu
 timpul munca lui.

Pentru învățătorii cari își fac datoria așa-
 zicând numai pentru bani, controla e abso-
 lut necesară, căci numai controlați dea-

proape vor fi siliți în continuu a-și face da-
 toria, iar pentru învățătorii cari intră în
 sanctuarul școlii fără de a avea nici o
 vocațiune, nici o atragere, și cari peste tot
 sânt cuprinși de o indolență față de școală,
 controla devine un ce imperativ, căci numai
 astfel se vor înlătura elementele nedestoi-
 nice a figura ca învățătorii. Ori din ce
 punct de vedere am examina inspecțiunea
 și controla în instrucțiune, ea ni se impune
 ca un ce absolut necesar.

Cu cât controla instrucțiunii populare e
 mai severă, cu atât progresul în școala po-
 porală e mai pregnant, cu atât cultura și
 știința se lățește în noi mai estensiv în si-
 nul unui popor.

Constatată odată necesitatea controlii și
 a inspecțiunii, se ivește de sine întrebarea:
 cum se îndeplinește la noi și prin cine?

În general inspecțiunea și controla in-
 strucțiunii în școala noastră populară lasă
 mult de dorit — încât privește organele
 noastre bisericești școlare; mult mai de-
 fectuoasă și cu totul unilaterală e controla
 care fără nici un motiv se eserciază prin
 inspectorii regești ori alte organe adminis-
 trative. Astăzi e un lucru constatat că in-
 spectorii regești, când vizitează școlile
 noastre, o singură preocupățiune: au dacă
 se învață destul limba maghiară? Asta e
 prima recerință a inspectorului regesc. Este
 lucru de sine înțeles, că din punct de ve-
 dere pedagogic o atare controlă nu e de
 ceva valoare, ci în detrimentul unei instruc-
 țiuni omnilaterale, — înlăturarea ei însă nu
 atârână dela noi.

Viața literară.

... noștri pașoptiști! — O greșală a »Junii-
 — Lipsa de cultură clasică. — Nu avem
 romanșiți. — Modernismul în învățământ.

De H. Chendi.

... ident, li s'a făcut nedreptate destulă și ce-
 din generația dela patru-zeci-și-opt!
 ... nău fost el, ce e drept, nici cât cel
 urmă stăbuitor de astăzi. Versuri și nuvele
 scris el și nici dela Lessing n'au știut să
 regule de critică și să le aplice. Erau însă
 mai aspre, mai dintr'o bucată decât noi,
 aveau porniri spre învățatură temeinică. În is-
 și în filologia clasică nu-i întrecia nimeni.
 nimeni nu cunoaștea mai bine decât dânsii
 ba latinească, ale cărei accente răsuna pe
 din camera de studiu a învățatului cano-
 până jos în căscioara celui mai umil func-
 nar de administrație. Iar cât pentru sentimen-
 lor, nimeni nu s'a inspirat dintr'un izvor mai
 pedepă și mai trainic ca dânsii, când se cobo-
 ra la izvorul latinității și al principiului de rasă.
 în toate aceste ei au reușit să creieze frumoasa
 epocă clasică, sau umanistă, în viața no-
 stră culturală și să dea fondului principiar al
 țării lor, un caracter pronunțat de substan-
 tialitate.

A venit însă »Junimea« din Iași, crescută în
 școală cu idel mal nouă, cu gust francez pentru
 stil mai subțire. Și văzând formele greoaie
 exprimare ale bunilor pașoptiști, cu multele
 exagerări, s'au năpustit asupra lor cu glume

și cu pilde muștrătoare și cu armele bunului
 simț. Și fără luptă multă, frunzașii junimiștii au
 doborât toată partea asta artificială, ce se întin-
 sese asupra neamului întreg și amenința a se în-
 rădăcina, ca o dogmă sempiternă.

De procesul acesta firesc cine se va supăra?
 Este atât de clar, că stăruința bătrînilor în rătă-
 cirile lor lingvistice nu era să fie spre folosul
 nostru. Avem însă o rezervă de făcut și asta ca
 o amendă onorabilă pentru cei biruiți. Ni-se pare
 anume, că ar fi fost mult mai demn și gestul
 mult mai frumos, dacă toate zefemelele, și criti-
 cele »Junimei« se mărgineau numai la formele
 exterioare ala pașoptismului, fără să atace în
 vre o privință fondul, sau ideea însăși. Apăsân-
 du-se însă prea tare asupra ridicolului formei, s'a
 atins poate involuntar și însăși țesătura organelor
 interioare, însuș sufletul acelei mișcări a bă-
 trînilor: interesul cel mare pentru o cultură cla-
 sică.

Căci este sigur. Dela hărțuiala zgomotoasă în
 contra latinismului exagerat încoace, figurile aces-
 tor visători romantici, cari căutau să întocmească
 până și instituțiile dreptului românesc după stră-
 moșescul Drept Roman, au dispărut aproape cu
 totul. Dar ei au dus cu sine și toate acele fru-
 moase deprinderi și tendințe, cum a fost respec-
 tul cel mare pentru știința limbii și pentru tre-
 cutul ei. Dela dispariția lor întregă viața noastră
 publică s'a îndepărtat pe nesimțite dela temelul
 clasicității. Ne-am înnoit treptat, dar cu prețul pier-
 derei din intensitatea de sentiment pentru
 ceea-ce lor le era atât de scump... Nouă ne spune
 acum trecutul atât de puțin! Și dacă și astăzi în
 Italia sufletele se înviează atât de mult, în fața

unei ruine de cetate, sau a atâtor monumente isto-
 rice, cari constituie adevărate mijloace de educa-
 ție, — la noi cultul pentru trecutul latin s'a stins
 aproape de tot și nici valul lui Traian, nici că-
 rămizile legiunilor romane, răspândite prin văile
 munților noștri, nu ne mai șoptesc nimic.

Ceeace ni-se pare curios este că în nici o pri-
 vință limba latină și filologia clasică în genere
 nu mai sânt cultivate la noi ca mai înainte. Filo-
 logii profesioniști sânt așa de puțin printre noi,
 încât îi poți număra pe degete, iar printre aceștia
 abia găsești vre-o doi romanșiți, al căror nume
 să fi străbătut în străinătate. Profesorii de lati-
 nește dela universitățile românești, sânt cu totul
 necunoscuți revistelor de specialitate din centrele
 filologice și nu reușesc să determine vre-un in-
 teres pentru studiul lor. Provinciile române sânt
 pline de antichități romane: de valuri cari acoper
 atâtea ruine de preț, de coline cari ascund atâtea
 arme și unelte străvechi, de cetăți romane risi-
 pite, — și nimeni nu continuă opera lui Odo-
 bescu, nimeni nu voiește să la pildă măcar dela
 dușmanii noștri unguri, cari prin săpăturile lor
 arheologice își reconstituie așa de bine trecutul.

Fenomenul acesta al nesocotirii latinității no-
 stre, ca limbă și trecut, se poate apoi urmări
 până jos în pătura învățământului. Cu încetul
 categoria profesorilor severi, eștiți din școala lati-
 nistă, cu multa lor dragoste de carte, cu pedan-
 tismul lor filologic s'a stins. Cărțile de școală
 au început să fie tot mai subțiri și tot mai su-
 mare; numărul orelor de latinește tot mai reduse;
 interesul pentru poezia veche, pentru literatura
 clasică și minunatele ei forme artistice, tot mai

Cât privește inspecțiunile din partea comunelor noastre parohiale, avem directori școlari, cari ani de-a rândul nici nu intră în școală, ba chiar cu ocaziunea examenelor de mulțori sânt reținuți de alte afaceri, de a lua parte. Aici să nu te miri, dacă în școală e progresul racului și dacă generațiuni cresc fără a ști cel puțin scrie și citi.

Am scuza bucuros pe directorii trecuți în etate, oameni poate cu puțină carte, dar ce să zici, când dai de preoți tineri, supt a căror păstorie școala s'a părăginit? Te revolți când dai de astfel de cazuri și durere, astfel de cazuri sânt dese.

O altă parte dintre directorii școlari, ce e drept, se abat pe la școală, ascultă prelegerile și răspunsurile elevilor, ba și notează prezența în școală — și cu aceste controla s'a finit. Tot ce a văzut, rămâne cum a fost, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat. Această inspecțiune și controlă e numai pentru ochii lumii, e o formalitate goală, care rămâne fără nici un efect salutar asupra mersului învățământului.

Avem apoi o altă specie de directori — și aceștia nu sânt mulți — cari nu se mulțumesc numai cu aceea că inspecțiunează și controlează instrucțiunea și întregul mers al afacerilor școlare, dar cari și nizuiesc în faptă a emenda defectele observate.

Ceea ce s'a zis despre directorii școlari se poate zice și despre inspectorii districtuali de școale, cu puține excepțiuni onorabile și demne de imitat.

Neglijența inspectorilor districtuali de a controla și inspecționa învățământul se răsbună foarte crunt. Școalele tractuale arată puțin progres, poporul nu numai că nu progresează în cultură, dar încă degenează și se corumpe pe zi ce trece. Neinteresându-se inspectorul de școale, directorii locali și chiar și învățătorii în cea mai mare parte își văd de afacerile lor, știind că nimenea nu-i trage la răspundere.

Necontrola învățământului în școalele noastre este una din cele mai de frunte cauze, pentru cari așa de puțin progres se observă în cele mai multe școale.

Și de unde să provină indolența, indeferentismul unor directori și a unor inspectorii școlari? Se aduc mai multe obiecțiuni, atât din o parte cât și din alta.

Prima obiecțiune este că: directoratul și inspectoratul sânt officii de onoare, nesalariate. Obiecțiunea nu ni-se pare serioasă, cu deosebire când se face și de către oameni cu carte. A purta sarcina de director ori inspector școlar tocmai așa este impusă și legată de officiu parochial ca și datorința de a funcționa în fiecare Duminecă și sărbătoare în sfânta biserică. Căruia nu-i place a purta sarcina de director, n'are să-i placă nici a fi paroh.

O altă obiecțiune este înaintarea în etate a unor directori, zicând că sânt împiedecați, și în parte nici nu se pricep la ale școalei. Tot atât de puțin de bazată este și această scuza, de oarece este cu mult mai greu a îndeplini liturghia, decât a îndeplini controla în școale în câteva ore, și din când în când. De altă parte nu se poate presupune ca un director școlar să nu aibă atâta pricepere și minte naturală, ca să nu poată observa petele și defectele mari ale unei școale (? ? N. Red. Tribunei). Aici nu ne trebuie multă filosofie (!), ci ne trebuie multă atragere, un viu interes față de lucrurile școlare.

Adevărata cauză a lipsei de controlă și inspecțiune a învățământului zace în nepepșirea și trecerea cu vederea peste cei neglijenți, precum și în reglementarea prin o anumită instrucțiune a directorului și a inspectorului. Pe cât timp nimenea nu trage la răspundere nici pe director, nici pe inspector, dacă nu inspecțiunează și nu controlează învățământul, până atuncia nici nu se poate vorbi de o controlă severă. (*Telegraful român*, 1893, nr. 94—5).

Prin hotărârile aduse de sinodul din

Sibiiu și Arad, aceste stări vor înlătura: inspectorii cari în timpul cel mai scurt dintre bărbați de școală, vor avea neze nu numai școlile noastre să vegheze și asupra directorilor a inspectorilor tractuali, cari aici încolo să-și facă și ei dăru-

Glas de încurajare. Din următoarea telegramă:

Studentimea română din nată cu prilejul serbării își aduce aminte de greutățile rate a Românii din Ungaria de dincolo, — le urează izbăvirea și prosperitatea poporului românesc.

Ajurnarea saborului. Saborul a fost ieri ajurnat pe timp nedeterminat s'au ales delegații croați pentru ședința următoare. Desbaterile au degenerate în scene tumultuoase și discutarea formei regulamentului intern al saborului putut menține la un nivel parlamentar. Sesiunea saborului a votat legea...

Intre delegații aleși pentru a reprezenta Croația în camera ungară, nu se poate numi decât pe luptătorul naționalist, plin de credință și supleț...

Impăratul Germaniei în Viena sursă vrednică de încredere că împăratul Vilhem va veni la Viena, pentru a lua parte la serbarea jubilară a împăratului Francisc Iosif, și a-i prezenta soană urările de bine. Nu se știe încă dacă vizita aceasta va avea loc după manevre, nici de va lua oare Vilhem parte la vinătoarea aranșată de Friederich. Probabil că din Viena să se rentoaacă dea dreptul acasă.

Instalarea comitetului suprem al Luni s'a făcut cu solemnitatea obiceiului. *Telegraful Român* — instalarea comitetului suprem al comitatului Sibiiu, Friderich Congregația comitatului, convocată pentru acest scop, a fost bine cercetată. Membrii ei erau prezenți. S'a cutit să se adie a fostului comite suprem Gustav căruia l-s'au făcut ovațiuni.

O delegațiune a invitat pe noui membri la ședința. Când a intrat în ședință s'a făcut frumoase ovațiuni. A după aceea s'a rostit o pătrunzătoare vorbă în care a promis, că va apărea în drepturile celor de jos, față de cei de sus și drepturile celor de jos, față de cei de sus salutată apoi următorii: Dr. Carol Wolfmele Sașilor, Dr. L. Lemény, în numele maghiarilor.

După încheierea ședinței au urmat în numele bisericii noastre a felicitat comite suprem I. P. S. Sa Arhiepiscopul metropolitan Ioan Meșianu, însoțit de Președintele Lor Dr. Ilarion Pușcariu, Arhimandritul Eusebiu R. Roșca, Protosincel. Când peșu supt tipar, să ține banchetul. Amănuntul aduce în numărul viitor.

O rugare modestă, care nu vă costă nimic și poate fi de mare folos. Ziarul nostru vă poate onorata publică că la cererea voastră curente sau la ori-ca cerere sau contra să se provoace că adresa firmei a ziarului — ziarul *«Tribuna»* din Arad.

palid. Și rezultatul este, că generația de astăzi a rămas aproape străină față de toată comoara, din care omenirea pururea s'a înfruptat în vremile el bune. Vorbesc neapărat de învățământul din Regat, unde se concentrează astăzi forța culturii românești.

Ei bine, ideea aceasta a modernismului a biruit ea și în alte țări. În lupta destul de inversunată dintre umanism și realism a triumfat cel din urmă, cu toate principiile pozitive. Ca primăvara când deschizi ferestrele, ca să lași să intre aerul cel proaspăt, astfel s'au deschis pretutindeni porțile pentru spiritul cel nou. Și de-atunci încoace științele esacte și-au făcut drum larg în învățământ. În locul trecutului intră actualitatea cu problemele ei și temeiul întreg se reface. Lumina romantică a antichității rămâne în umbră; eroii cu faptele lor legendare și instructive se spălăcesc în amintirea generației de astăzi; idealurile se înlocuiesc și în locul elanului și al încântării pentru morala vitejească din vechime, punem paslunea caldă pentru tot ce ne atinge interesul nostru zilnic și binele material.

Pentru noi românii procesul acesta de refacere a fost poate prea forțat, prea grăbit și, văzând consecințele, ne amintim cu nostalgie de fala apusă a latinismului, reprezentat cu atâta talent și însuflețire de bunii noștri pașoptiști.

Postscriptum în chestiune personală. Într'un articol din acest ziar am arătat în trecută neputința câtorva fețe bisericăști din Sibiiu, de a conduce și desvolta constituția lui Șaguna în-

tr'un spirit mai în conformitate cu postulatele vremii. La această chestiune de principiu mi-se răspunde acum în *«Telegraful român»* cu prostii patente și injurii personale. — Pe cum se știe, eu nu am fost niciodată un admirator prea înfocat al inteligenței celor din *«gremiul»* sibiiu. Cunosced bine pe acești farisei și știu că nu sânt capabili decât de intrigi și de flectării. Și când am avut ceva de spus, le-am spus-o pe față și fără să-mi ascund numele. Am deci dreptul să pretind că să-mi se extradeze acum numele lașului, care n'a îndrăznit să-și iscălească răspunsul la articolul meu iscălit, ca să văd cine vorbește și în numele cui vorbește și să mă răfuiesc cu dănsul, după cum îmi place.

De este vre-o stârpiciune intelectuală, să-mi fie milă de dănsul. De este vre-un troglodit înfrânt de inaniție, să-i fac pârălitul un examen de conștiință. Iar dacă e vre-un simplu ștergător de făruri metropolitane, să-l tratez în consecință. Căci e limpede între oameni cum se cade, că dacă te înjură cineva, să nu o știe numai Păcășianu și Dumnezeu cine te-a înjurat. Ear cu intră *«Telegraful Român»*, care reprezintă o colectivitate anonimă și obscură, cine se poate măsura? Invit deci și rog pe adversarul meu din bărlug să lasă la iveală și să-și dea numele, cum se cuvine în cel mai apropiat număr al organului metropolitan. Capul lui Moșoc îl vroi!

Angela dela Mărgineni.

Înmormântarea victimelor.

Angela sălbatică cari au ridicat arma uci-
sura asupra celor cinci români nevinovați
dela Mărgineni sânt azi cu o grabă
luată în apărare de presa ungu-
rească de presa aceasta cinică, mincinoasă
și răutățoasă, a cărei profesie a fost totdeauna
cea mai urâtă și pervertirea con-
științei și criminală a faptelor. În fața pri-
viri sinistre a acelor cinci morminte
și răzburare la cer, reptilele ungu-
rești au temeritatea să injure poporul no-
stru și să arunce cele mai mizerabile in-
jurături asupra toată vina monstruoasei
jandarmilor. Ele scriu că țărancile
au fost amețite de băutura și că
aceasta de turmentație, ele au
pe jandarmi. Încă nici până azi
amănunte despre cum s'a în-
vâlnit vandalismul dela Mărgineni și nici
răspunsurile noastre dela Făgăraș nu le
sânt încă exact. Dăm la vale, în text
clar și ungueresc, două telegrame ex-
tractate de d. Dr. Nicolae Șerban, ministru-
președinte Khuen-Héderváry, — tele-
grame cari confirmă — cum nici nu se
poate altfel — absoluta nevinovăție a țăr-
ancilor dela Mărgineni. Oricât de laconice
sânt telegramele, ele redau c'o fidelitate la
adevărul crimei dela Mărgineni.

Făgăraș, 21 Mai, 1910.

Excelența Sa, primului ministru, contele Khuen
Héderváry în

Budapesta.

Comuna Mărgineni, din comitatul Făgăraș,
cu numele Szabó, gornic din Șebeș și jan-
darmii, au împușcat cinci oameni, fără nici o
cauză. Te rog Excelență să dai ordin ca organele
administrative să se abțină de la fapte de brutalitate.
E nemaiomenită presiunea ce o exercită
șeful și revizorul școlar asupra învățătorilor.
Sperăm că comitatul acesta a ajuns pe mâinile
oamenilor nematurii.

Dr. Șerban,
fost deputat în cameră.

Făgăraș, 21, 910. »Nagyméltóságú Gróf
Khuen-Héderváry miniszterelnök urnak Budapest.
Fogaras megyei Margineni községben egy Szabó
névű sebesi erdőőr és a csendőrtörök őt em-
lített, minden ok nélkül agyonlőttek. Kérek Ke-
gyelmes Uram, intézkedj, hogy a közigazgatási
hatóságok tartózkodjanak az erőszakoskodástól.
Aztán a pressio, a mit ezek és a tanfelügyelő
tanítókia. Ugy látszik, ez a megye
széles körű emberek kezében van. Teljes tisztelet-
tel Dr. Șerban, volt orsz. képviselő.

Făgăraș, 23 Maiu, 1910.

Excelența Sa, contele Khuen-Héderváry
Budapesta.

Excelență! Pentru complectarea depeșii mele
de Sâmbătă adaug următoarele: Intreg comita-
tul a fost inundat și e inundat de miliție, deși
e nici o nevoie de asta. Garantiez cu onoa-
ră și capul meu, că nu i-se va întâmpla nimă-
nici un rău, dacă miliția și jandarmeria vor
fi revocate. Pot să fac alegerea în cercul meu și
să fiu fără nici un jandarm. Te rog Excelență, dă
ordin, ca în ziua alegerii, precum și înainte să

contenească teroarea. Fără teroare, sânt gata
să dau orice garanții, în caz contrar însă declin
răspunderea asupra organelor lipsite de orice tact
din fruntea comitatului. Prefectul, suprefectul,
ajutorul de suprefect, revizorul școlar, gornicii
terorizează în modul cel mai nerușinat poporul
și pe subalternii lor. Mai există oare o domina-
țiune a legii în Ungaria?

Șerban.

Fogaras, 19 O. május 23. Nagyméltóságú Gróf
Khuen Héderváry — Budapest. Kegyelmes Uram!
Szombati táviratomra kiegészítésül előadom a követ-
kezőket: Egész Fogarasmegyét elárasztották és
eláraszják katonasággal, holott semmi szükség
nincsen. Becsületemmel és fejemmel garantálom,
hogy senkiben kár nem esik, ha a katonaságot
és csendőrséget visszavezényelik. A választást
kerületemben egy rendőr nékül is megcsinálom.
Kérek Kegyelmes Uram, intézkedj, hogy a vá-
lasztási napon és megelőzőleg hagyjanak fel a
terrorizmussal. Terrorismus nélkül garantált vál-
lalok, ellenkező esetben a felelősséget a vármegyét
vezető tapintatlan közegekre hárítom. Főispán,
főszolgabírák, szolgabírák, tanfelügyelő, erdészek
a legszemérmertlenebb módon terrorizálják a népet
és alattasáikat. Van e még törvény Magyaror-
szágon? Serbán.

Azi primim dela corespondentul nostru
din Făgăraș următoarele:

După impozantul turneu al candidaților, Dr
Valda și Dr. Șerban, prin cercurile din comi-
tatul Făgărașului, azi Sâmbătă, și-a început și
Verner turneul, — într'un ceas rău. La 8 dimi-
neata au plecat cortesii cu pene roșii, în 7 tră-
suri, cu câțiva călăreți, arvuniți din Făgăraș, cu
cărutele încărcate cu merinde pe trei zile. Dar
nu bătu-se nici 10 oare și s'au și întors, bătuși
și schilăviți la Făgăraș. Căci la Rîușor le-a eșit
satu înainte și l-au rugat cu frumosul să nu
intre. Și de frică au luat-o peste câmp la Ileni.
Aici le au eșit înainte femeile și copiii și iarăș
l-au rugat să nu intre în comună, că-i primejdie.
N'au volt să crează voincoșii, dar au pățit-o.
N'au ajuns nici până la cancelaria comunală și
au fost bombardati cu ouă și cu petri. Vre o 10
răniți așa de glumă. Și s'au întors peste arături
la Făgăraș, și au abandonat turneul.

Tot azi, la Mărgineni, un pădurar și jandarmii,
au împușcat 5 oameni; 3 morți pe loc, și 2 în
agonie. În lipsa de alte amănunte controlate, vă
comunicăm, că Dr. Șerban, a trimis la Budapesta
telegramele de sus.

Apare din scrisoarea corespondentului
nostru că tocmai femeile au fost apărătoa-
rele ordinei. Așteptăm o descriere amănun-
țită a cazului.

Kronstädter Zeitung, organul sașilor din
Brașov, în numărul său de azi, spune că
fapta bestială a jandarmilor a stârnit un
viu resenz și între alegătorii sași din cerc,
așa că mulți dintre ei vor vota cu can-
didatul nostru național.

Ieri s'a făcut, dupăcum am anunțat, în-
mormântarea celor cinci victime. Iată ce ne
scrie despre înmormântare corespondentul
nostru:

Azi, Luni, a avut loc înmormântarea victime-
lor căzute, fără nici o vină, de vandalismul jan-
darmilor, în frumoasa luptă pentru câștigarea
drepturilor omenești. Vre-o 30 de trăsuri și mai
multe automobile au dus pe românii din Făgă-

raș la înmormântare. Cununi multe, cu inscripții
induoșătoare. Toată Țara-Oltului a fost reprezin-
tată, în număr foarte mare.

Cu toate că teroarea și corupția e la cu'me,
voinicii noștri români vor izbândi atât la Arpaș
cât și la Făgăraș. Sus inimile voastre țărani
bravi!
Cor.

Scrisoare din Viena.

Prietenie rusească. — Manifestațiile studenților
italieni. — Un interviu falsificat.

— 19 Mai 1910.

S-a anunțat la timpul său, că în Cernăuți au
fost disolvate de guvern patru societăți rutene,
fapt ce a fost adus în legătură cu oarecari rela-
ții cu ultimele afere de spionaj în Bucovina.
Acum se pare, că aceste știri se întăresc mai
mult. S'a vorbit și în parlament despre afacerea
aceasta, unde deputatul Markow s'a plâns des-
pre afacerea »siluirea poporului rutean în Bucovina«
și cu ocazia aceasta s'au descoperit luc-
ruri, ce dau de gândit guvernului. Căci de bună
seamnă, dacă s'a realizat o apropiere între Austria
și Rusia, totuși nicidecum n'am fi aplecați de-a
deveni mai intimi, ci ne vom mulțumi a fi prie-
teni și cunoscuți așa mai de departe. Dar la per-
tractările între ambele state bărbății de stat din
Austria n'au luat în considerare un proverb ro-
mânesc atât de potrivit și în cazul de față. Și
aceasta cu atât mai mult, cu cât cei de dincolo
au frați dincoace de frontieră, și pe baza acestui
raport de frățietate ne onorează cu dese vizite,
câpătând dela concetățenii noștri destul de bune
informații.

Așa fiind mi-aduc aminte de »Rumänische
Revue« din anul 1889, când un bărbat politic
român i-a făcut atenți pe cei dela guvern, că
ocrotirea și sprijinul mare, ce-l dăd au Rutenilor
din Bucovina, se va întoarce odinioară în asu-
prirea germanilor din această țară, și nimic nu
li se va putea lua din ce li-s'a dat. Și, iată azi
s'au împlinit cuvintele acelea, căci rutenii luptă
mână'n mână cu evreii în contra românilor și
nemților, ba ce-i mai mult, prin încrederea ce-au
câpătat o, ca element întărit și sperând la un spri-
jin extern, e mai slabă conștiința, ce li-o impune
concepția morală a statului.

Și aici e foarte îndreptățită sentința unui ziar
din Berlin, care s'a interesat mult de apropierea
ambelor imperii: »Cei, ce vin, vor ispăși păcatele
celor, ce au trecut«.

Răspunsul președintelui în parlament e o scân-
tele a reacțiunii — dacă nu se vor adevăra cu-
vintele din »Rumänische Revue«.

Legea firii trebuie să se împlinească. Ea tre-
buie să te silească să faci același drum, ce l-au
călcat multe neamuri lipsite de drept, ca să do-
bândească un strop din tot ce li-se cuvine.

În parlamentul austriac a cerut »Unirea la-
tină« înființarea unei facultăți de drept cu limba
italiană. După multe șovăieli li-s'a promis una
în Trieste. Dar au rămas la atâtea. Studenții ita-
lieni din Viena au ținut o adunare și au luat
hotărârea demnă de a nu ceda de data asta cu
nici un preț. S'au sfătuit cu deputații lor, s'au
dus la rectorul universității și l-au rugat să in-
tervie pe lângă forurile mai înalte. Rectorul i-a
primit foarte oficios, cu sentimentul sigur ce-l ai
în fața viitorului cunoscut, și încrezut în zădăr-
nicia cererii li-a promis.

Au așteptat zile de a rândul, veacul ce te tor-
turează, și — prin nimicnu s'a deosebit o zi de
alta. A doua deputație a suit treptele reci ale
universității, ci aceștia nu mai aveau privirea bla-
jină, rugătoare, ci în ei ardea flacăra dreptului
iluminat. Când i-a anunțat rectorul, că vor să facă
demonstrații, acestia le-a adus aminte de paragraful
legiilor, de promisiunea academică, el ca preot

FABRICA DE OBLOANE
JALUSINE DE ESSLINGEN
CONTRA KAZELOR SOLAR
SI STORURI

RONA
ERNO
BUDAPEST
TELEFON 23-85

ZABELLA
UTCA 47
TELEFON 23-45

catolice a apelat la conștiința lor, căci s'ar putea întâmpla nenorociri și nu și vor lua răspunderea câtorva vieți. Ei au tăcut, tăcere ce te învață, că dreptul unui neam e mai presus decât două sau trei vieți.

Așteptăm rezultatul și le dorim succes, căci ni aducem aminte cu câtă însuflețire au primit ideea de-a întemeia și sprijini școlile la românii din Istria, și la toamnă, când societatea »România Jună« va începe de bună seamă o acțiune în direcția aceasta, italienii nu se vor da într-o parte de-a ne ajuta chiar cu jerife.

»Interviewul« redactorului dela »Neue Freie Presse«, ce-a făcut pe vremuri multă vâlvă atât în presa străină, cât mai ales în jurul »Adevărului«, »Dimineața« și altor foi interesate, — acest interview a fost o iscodire. Iată »Independence Roumanie« desmințește oficios și în urma acestei desmințiri apar notițe în »Reichspost« și »Deutsches Volksblatt«, notițe de-un adevăr mușcător pentru fantaziile din »interview«.

Cazul de falsificare a adevărului — *nici concepția, nici felul de exprimare a M. S. regelui n'au fost adevărat redactate* — nu e nou, și poate doar servi ca o dovadă mai mult pentru concluziile dlui profesor A. C. Cuza, arătând aceeași intenție de a descredita orișice acțiune s'ar face spre binele României. N. I. R.

Campania electorală.

Din Cehul-Silvaniei.

Dela 15 Mai încoace, candidatul național al cercului nostru d. Dr. Ioan Erdelyi vizitează comunele acestui cerc curat românesc, primit pretutindeni cu cea mai mare însuflețire.

Pentru a împiedeca vărsările de sânge și volnicile din trecut, românii au cerut și de data aceasta ca alegerea să se țină înafară de Cehul-Silvaniei, ca alegătorii români să nu fie atacați, în ulițele înguste, de bătăușii unguri și împiedecați de a merge la urnă.

La 21 Mai s'a întrunit la Zelau comisia centrală, chemată a hotărî în chestia aceasta. Cerearea românilor a fost susținută de d. Gherghie Pop de Băsești și mulțumită stăruințelor lui energice, comisia a hotărît cu majoritate de 1 vot ca alegerea, care va avea loc la 1 Iunie, să se țină înafară de Cehul-Silvaniei. Președintele alegerii, baronul Dioszeghy a promis pe cuvânt de onoare că va conduce alegerea în mod imparțial.

După acest succes, izbânda noastră e asigurată.

Iubitul candidat al cercului, energicul Dr. Ioan Erdelyi merge din triumf în triumf. La Arghihat, Urmăniș, Bălța, Tămășești întreg poporul l-a eșit spre întâmpinare. Primiri deosebit de frumoase a avut la Bârseul-de-sus și Asuagiul-de-jos, unde i-s'au ridicat porți triumfale. Pretutindeni poporul l-a întâmpinat în frunte cu preoții săi.

Înainte bravi români și duceți la izbândă steagul național, desfășurat de neînfricatul luptător pentru drepturile poporului: Dr. Ioan Erdelyi!

Coresp.

Volnicii și atentate la Caransebeș.

Din Caransebeș ni-se scrie:

În interesul candidatului guvernamental Burdea, autoritățile săvârșesc cele mai mari abuzuri. În comunele de pe valea Bistrei s'au oprit rînd pe rînd adunările populare, supt pretextul mincinos că Burdea și-a anunțat înainte adunarea alegătorilor săi pe același zi și oră. Duminică la Bozovici se adunaseră vre-o 6000 de oameni, ca să-l asculte pe Vlad. Autoritățile însă n'au îngăduit ținerea adunării. Preotul Iulu Musta din Glimboaca și tînărul candidat de avocat Dr. Ha-

dan au fost arestați pe motiv că ar agita poporul și escortați de jandarmi la Caransebeș.

Din Teregova ni-se telegrafiază astăzi: Impotriva d-lui Coriolan Pop din Orăștie, care îl însoțește pe d. Viad, s'au încercat la Armeniș și la Teregova două atentate din partea burdiștilor, trăgându-se asupra lui 3 focuri de revolver cari însă n'au nimerit. Atitudinea alegătorilor naționaliști e admirabilă.

Din cercul Tinca.

Ni-se scrie:

Însuflețirea cu care a fost întâmpinat în turneul său electoral d. Dr. Aurel Lazar din ziua de 18 până în 22 I. c., a trecut peste așteptările noastre cele mai optimiste. Am însoțit pe înimosul candidat în aceste zile și cu mare mângăere sufletească pot constata, că poporul din cercul Tinca a desmințit în chipul cel mai învederat falma deprimătoare ce s'a lăsat la noi despre poporul din Bihor. O însuflețire atât de grandioasă și de sinceră cum a manifestat cu ocazia aceasta poporul acesta bihorean, până și din cele mai zmerite sătulețe, ar putea face cinste poporului celui mai deșteptat din ținuturile norocos situate ale Ardealului. Ținuta bărbătească ce dovedește poporul acesta în fața terorizărilor nelegiuite ale administrației, este cea mai elocventă probă a conștiinței lui naționale trezite.

Terorizările administrației în cerc la proporții din ce în ce mai revolțătoare: în Cavașd organele administrației au vrut să oprească adunarea.

Iar în Cărăsău adunarea a fost oprită în momentul din urmă, pe motivul, că se face agitație. Nouă jandarmi au intrat în comună și au provocat poporul să se împrăștie. Iar câțiva jandarmi au intrat și în casa unde era găzduit candidatul român, să-l țină de scurt, ca să nu poată veni în atingere cu poporul. Și numai mulțumită atitudinii energice a d-lui Dr. A. Lazar am scăpat de supt paza împănașilor.

În felul acesta, — credeau tăcpitele mădulări ale administrației, — poporul va merge după judecata lui »neînflințată« de agitari, ci înfricată de balonete, — și va vota cu Telegdy. Efectul însă a fost contrarul: Poporul a făcut făgăduință sărbătorească, că acum, chiar și pentru cinstea satului cel cu drept vor vota cu Aurel Lazar.

În Mierlău, Șumugiu, Căpâlna, Olcea, candidatul național a fost primit cu o dragoste mișcătoare. Satele întregi, cu mic cu mare, îmbrăcați de sărbătoare, au eșit în capetele satelor și așteptau pe candidatul, care încunjurat de banderii minunate, își făcea intrarea ca de triumf în comune. Olcentii au împiantat doi stejeri falnici la intrarea în sat.

Iar funestul protopop Roxin din Micherechiu, al cărui nume în luptele noastre românești va asjunge azi-mâine un calificativ timbrător — trimite preoților săi tractuali, deodată cu cunoscutul circular al episcopului din Arad — ca adnex — următoarea scrisoare:

»Ferește-te de ceice te adapă cu apă rece și te țin cu vorbe dulci, că ești luat la fîntă și poate nu vei avea lipsă de cvitanțe dacă nu vei griji«.

Noi nu credem în răutăcioasa falma, că această meschină țidulă s'ar alătura la cercularul episcopesc din porunca înaltelor noastre cercuri bisericești.

Preoții însă, spre cinstea lor fie zis, au declarat că nu se vor lăsa terorizați de acest pașă bisericesc.

Sânt informat, că comitetul electoral al partidului național va face arătare criminală împotriva protopopului, pentru aceasta scârboasă terorizare.

Corespondentul.

În ocazia...
Despre o zi frumoasă vin spre o zi de mare însuflețire în cele ce urmează.

Candidatul nostru Dr. Ioan Duminecă în 22 I. c. parte de frumoase primiri ce se pot face în...

Dimineața a plecat un frumos 5 trăsuri din Oravița pentru a-l lua pe Ioan Nedelcu în cerc. Mi-am văzut Dr. Petru Corneanu, Dr. Mihail Cigăreanu, Vasile Mărgineanu, C. Pavlovițiu, G. Bogdan, pe Gheorghe Pipelca ș. a.

La orele 8 am sosit la Comuna... primit pe deputatul nostru cu... După cuvântarea de binevențare... cat. Balotă a vorbit d. Dr. Ioan... tîndu și programul. După el au... oravițeni.

După terminarea adunării... pe candidatul nostru și între... fără de sfârșit l-au însoțit la... — cea mai burdista comună din... — care însă pe vremea reginei... Brediceanu era o pată pe alegerea... acesta. Foroliceii însă — cari... cu ani înainte de »groparii... au fost azi la înălțimea chemării... nălțime —, dar preoții — cari ar... crucea în frunte — și conducător... popor — s'au ascuns dinaintea... mâne și nici pe Ioachim Dablicu... Ciulin nu li putea afla nici cu... gene, — deși au fost avizați înam... narea populară. Rușine să le fie!

Din Forolice a mers convoitul... au luat masa la otelul institut... »Plugarul«, a cărui director deși e... dent și om cu stare bună, a pleca... pile stăpînirii și la însoțit pe Seg... cu prot. gr-cat. Popovici din Lug... După masă a mers convoitul în... vaș, una din cele mai fruntașe com... cul nostru, care cu toate opiniile... român Petruș, a făcut una din... moase primiri candidatului nostru... însuflețit la culme și însuflețirea... prins caii dela trăsura d-lui Nedelcu... pe sus până la curtea bisericii la C...

Aici era o mare întreagă de cap... o mulțime de inteligenți plecați de... Oravița, aștepta aici sosirea candid... între cei de față am observat și fig... a d-nei Anișă Dr. Cigăreanu, și Au... n. Bărdossy.

După sosirea candidatului nostru... tribună, deasupra căreia să înalță... inscripție foarte potrivită, preotul G... Binevențează pe candidatul nostru... inteligenți din Oravița.

Pe toți ne a surprins însă o impresi... vițenii, cari au o fanfară bine organiza... întâmpinat ca la adunarea de candida... șuri și cu cântece naționale. Și la... noastre ni-s'a răspuns că și oprirea... e opera nesăbuitului notar Petruș, ca... verse motive le-a interzis să mai că... membri fanfarei nu vreau să voies... ghescu.

Anul trecut când ia cântat lui Seg... bună, iar acum când s'au reîntors... tăciși în tabăra noastră, trebuie opri... preș, ca să nu însuflețească inimile... pentru cauza națională românească.

Din Greovaș a plecat convoitul... Călăreștii din Broșteni Impacienți, nu... șteptat pe candidatul nostru în hotar... lor, ci au venit după candidatul nos... Greovaș. — De-aici l-am dus la în... sunetul treascurilor și a pivelor, la... a fost binevențat de preotul Petru... fetiță îmbrăcată în haine de sărbătoare.

...si vorbirele si sfaturile inteligentilor in-
...mi sus au fost pretutindenea des Intre-
...de strigatele »sa tralasca candidatul nostru«,
...interuperile de aprobare, precum si aplau-
...fost fara de sfirsit.

...Brosteni s'a reintors candidatul nostru,
...cu tovarasii sai in cea mai mare Insu-
...la Oravita.

...festarile precum si Insufletirea de azi ne
...cele mai bune nadejdi. Poporul s'a redeştep-
...in lelargia in care a fost, si azi cu drept cu-
...putem zice »virtus romana rediviva!«

...pot Incheia aceasta corespondenta fara sa
...intresc o convorbire — la care am fost In-
...marilor, la »Cafeé Nowák«, in Oravita:

...o masa, la spatele mele sedeau zilele tre-
...preoi burdusi, a caror nume nu vreau
...amintesc, si discutau cel mai recent circular
...Sale episcopului Miron din Caransebes.

...Cam aspru circular Incepu unul.

...Nici mie nu imi place, ca prea ne tale, —
...mult cum cuteaza sa scrie in asa ton.

...Las fratilor ca l va Insinua Ilustritatea Sa
...dilu ministru, care il va mai modera pe
...nostru episcop.

...Nu vorbi asa prostii, — ministru nu se
...amesteca in agendele administrative ale nici
...dieceze.

...Dar tonu acesta nu-l de suferit, trebuie sa
...ceva remediu, de nu alta la mitropolitul, sau
...episcopesc.

...Nici asta nu se poate frate, fiecare episcop
...stapan peste dieceza sa, de aceea il pome-
...in toata Dumineca dupa Imparatul si pe
...episcopul fungent.

...Oare sa nu mai aiba Ilustritatea Sa (Burdea)
...nici o influinta asupra lui!

...Nu cred, — ca ai cum nu ar scrie asa!
...Atunci e destul de rau, ca nu vom mai ca-
...prin protectia Ilustritati Sale b ane rosii.

...Ba ne putem asepta si la aceea ca in curand
...unde Sfantia Sa pe vre-o sapte fraii in Chri-
...daca vor merge lucrurile tot asa!?

...Am auzit — din convorbirea lor — si
...mi notițe momentan o reproduc aici fara
...nici un comentariu.

...Ca competenti sa judece!

Gr.

Lupta la Sebeşul-săsesc.

Ni se trimite următoarea convocare:

Alegătorii dietali din cercul electoral Se-
...săsesc (com. Sibiu) se convoacă la
...narea electorală ce va avea loc Dum-
...29 Mai n., la orele 2 d. a. in sala
...otelului »Leul de aur« cu următoarea or-
...de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Vorbirea de program a candidatului d.
...Liviu Leményi.
3. Vorbiri asupra situației politice.
4. Incheierea adunării.

Sebeş, 20 Mai n. 1910., L. Medeanu, G.
...atar, Dr. G. Macelar, N. Cărpinişan, Dr.
...Lazar, Dr. D. Ştefan, Dr. N. Schiau.

Din cercul Tormacului (Rittberg).

Primim un apel Iscait de mai mulți alegători
...români, prin care d. Dr. Ioan Erdelyi, candidatul
...partidului național-român in cercul Tormacului, e
...sugat să se prezinte alegătorilor români, cari nu
...vreau să și dea votul nici guvernamentalul
...Crossdy, nici kossuthistului Rosenthal, amândoi
...jidani.

Candidat kossuthist la Siria.

In cercul Siriei își încearcă norocul un
...candidat kossuthist, fostul prefect al Seghe-
...dinului Dr. Nagy Mihály, care a și început
...turneul in cerc.

Candidarea aceasta nu e serioasă. Chiar

și cercurile ungurești declară că s'a făcut
numai ca alegerea dlui Dr. Şt. C. Pop să
nu fie unanimă.

Dezertori.

Din Tormac (Rittberg) ni se scrie: Duminecă
și a început turneul in cercul nostru românesc
candidatul kossuthist, jidovul Dr. Rosenthal Mar-
czel din Timișoara. In turneu e însoțit și de ad-
vocatul român Dr. Valer Gaiția din Buziaș, care
a vorbit românește in numele alegătorilor români
patrioși, asigurându-l pe candidatul jidov de spri-
jlnul românilor!

Din Pecica ni-se scrie: Părintele Dr. Petru
Barbu sprijinește pe față pe candidatul guvern-
lul Herczeg Ferencz, disconsiderind apelul comi-
tetului central electoral.

Din cercul Oraviței ni-se scrie:

Comuna noastră Jurjova la toate alegerile de
deputat a rămas credincioasă steagului național
și alegătorii toți au votat cu candidatul național.
Acum însă, neavând preot in comună care să
ne conducă, câțiva rătăciti vreau să tulbure înțe-
legerea dintre noi, îndemnând alegătorii să vo-
teze cu renegatul Şeghescu. Acești rătăciti sânt
birtașul Ion Almăjan, care e și vice-pădurar, și
primarul Ion Craia. Oamenii se în însă bine și
nu ascultă de glasul acestor vânzători.

Un consătean.

Din cercul Zichyfalva ni-se scrie:

S'au aflat și in cercul nostru câțiva oameni
uitați de sine cari să dea mâna cu candida-
datul străin boierul Karácsonyi — contra candi-
datului român d. Terentie Oprean.

Acești mai noi dezertori sânt gazdele din co-
muna Toader: Andrei Oprea și Gheorghe Pe-
trulescu, cari au mai mult pământ decât ceilalți
locuitori și cred acum că e datoria lor să-și
vândă sufletul unui străin.

Intoarceți-vă, oameni buni până nu e târziu și
nu vă vindeți și sufletul și neamul! — G.

Din cercul Arpașului ni-se scrie:

Insufletirea pentru iubitul nostru candidat Dr.
Alexandru Vaida-Voevod e de neînch'puit. Pre-
tutindeni e primit ca un împărat. Contra-candi-
datul său renegatul Urdea abia poate să adune
3—4 alegători cărora să le vorbiască S'au găsit
însă și la noi câteva uscături, cari să-l sprijii-
niască. Aceștia sânt preotul din Poiana-Mărului
și învățătorul din Colun, amândoi rudeni cu
Udrea și notarul Budac din Cronția, cărora le-a
succes să-l momiască și pe preotul Aurel Oprean
din Găinari, care a umb'at câteva zile cu Udrea
pentru plata de câte 100 cor. pe zi, dar acum
li este și lui rușine de ce a făcut.

Udrea e pretutindeni huiduit dimpreună cu
»impozantul« său conduct de 2 trăsuri — cu 5
persoane!

A. N.

Tășnădenii — dezertori?

Din Tășnad ni-se scrie:

»Citind apelul delegațiunii comitetului
central, trebuie să aduc la cunoștința ace-
stei delegații un flagrant caz de lipsă de
disciplină. Membri partidului național-ro-
mân, cari la conferința din Sibiu cereau
cu stăruință numirea unui candidat națio-
nalist la Tășnad, la 20 Mai n. au ținut un

conventicul la »otelul »Vulturul«, unde în
frunte cu d. Dr. Coriolan Șteer, președin-
tele clubului național comitatens, au hotărît
să se alătore la partidul guvernamental și
la alegeri să voteze cu candidatul acestui
partid: Pappszász Tamás.«

Nu putem crede că conducătorii partidu-
lui național-român din Tășnad să fie capa-
bili de o astfel de infracțiune de disciplină
de partid și așteptăm să auzim că proce-
dează în conformitate cu hotărîrea delega-
țiunii comitetului electoral central.

Volnicii nemaipomenite în Ceica.

Din Ceica ni-se telegrafiază: Autoritățile
administrative săvârșesc cele mai mari vol-
nicii și ilegalități în interesul transfugului
Mangra. Văzând că amenințările nu au in-
fluență asupra alegătorilor și nici promis-
unile nu-i pot îndupleca să voteze cu »popa
vândut« — subprefectul oprește adunările
electorale ale candidatului nostru Dr. Ioan
Suciu. Așa a fost oprită alegerea convocată
pe Duminecă la Ceica, supt pretextul ridicol
că alegerile fiind aproape și spiritele agi-
tate e în interesul ordinii publice să se în-
cunjure adunări mai mari de oameni.

Impotriva acestei măsuri ilegale s'a ridicat
protest telegrafic la ministrul de interne.

Din altă parte ne scrie:

Renegatul vicar Vasile Mangra incurajat de
nevrednicii protopopi Păcală și Roxin, de Dr.
Ioan Comșis, o ceată de jidani perclunați, solgă-
birai, notari, jandarmi și o grămadă de corteși
beți, în nenumărate trăsuri, anume plătite din cele
una sută douăzeci de mil de cor. ce se zice că
li stă la dispoziție d lui Mangra, cutreeră satele
demoralizând poporul cu băuturi și bani.

Dar atâta nu e destul, d. Mangra pretutindeni
defaimă și pongrește burul renume ce-i pre-
merge valorosul candidat național și fostulul
său soț de lupte Dr. Ioan Suciu, spunând des-
pre dânsul că: »e un fișcarăș (șipat) (alunga) din
Arad, nude îl cunosc ce fel de om este și unde
nu mai trebuiește, ci a venit aici între voi, dar
să nu-i dați votul, ci votați toți pentru mine, că
eu numai bine vă voi face, fiind și eu din ace-
ste părți.«

Considerând că Mangra nu contenește a
influența și intimidă pe preoții subalterni și pe
învețtorii mare parte înconștienți, aproape toți
dearândul se grupează pe lângă steagul lui Man-
gra; considerând mai departe, că administrația
se folosește de cele mai mârșave apucături și
terorizări, iar jidanii sânt corteșii cel mai zeloși
și împertinerți a lui Mangra, deși dl Suciu e
p'imit în tot locul cu mare Insufletire și ascultat
cu viu interes, totuși partidul național fiind ne-
organizat, fără conducătorii, a fi de dorit, ca în
zilele aceste de grea încercare și decizătoare
asupra cinstei neamului, întreaga inteligență ro-
mână din orașele mai aproape ba și din depăr-
tări să și dea concursul său, lăsând de o parte
pe câteva zile ocupațiunile private, să vină în
cerc și mai ales în prezinta și ziua alegerii să
stea întru ajutor spre înlăturarea rușinei ce ne
amenință, mai bine să plară trei mandate sigure,
decât să fim siliți a vedea triumfând tradarea,
nerușnarez, fraticidul și egoismul greșos.

Ori cât de mare ar fi Insufletirea pentru dl
Suciu, — dl Mangra prin jidanii săi se îngrjește
ca întunerecul secular și inconștința națională,
in care zace acest nefericit popor din aceste
părți; să nu se Imprăstie, să nu se redeștepte.
Crășmile ziua noaptea sânt pline, străzile cutre-
rate da oameni beți și amețiți de otrava jido-
vească, strigând în glasuri răgușite: »Ijan Man-
gra Vaszali«, ce văzând o damă română, cople-
șită de durerea sufletului și cuprinsă de despe-
rare, cu lacrimi în ochi a fost nevoită a exclama:
»sărac român...!« (n, p.)

Pentru cumpărare
de **cel mai bun magazin e a lui** **SUC. EMMER FERENCZ**
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

Din cercul Iosăşelului.

Ni se scrie: Cu cea mai mare bucurie vă pot aduce la cunoştinţă câteva lucruri despre adunarea de azi, a candidatului de deputat Almay Olivér. Joi, în 19 Mai, notarul Suhajda, s'a căznit zadarnic la Brusturi pentru cortesire, Vineri, în 20 Mai guvernamentalul Almay şi-a ţinut vorba într'o limbă de tot strică de par'că e to-şască. A dat apoi un aldămaş beţivilor, cari singuri îl ascultau, căci fruntea satelor nu şi-a lăsat lucrul câmpului pentru minciunile lui. E de însemnat că pe când Almay şi ortacii, veneau din Brusturi, studentul P. Popovici, care cu toate că e scriitor la Suhajda totuşi le-a făcut o primire demnă pentru Almay, cu câteva ciuhe de paie împlântate pe lângă drum cu inscripţia: »Jos Almay Oliver! Trăiască G. Popa!« Într'o ciuhă dl Popovici a pus o cioară moartă, împuşcată de Banciu Arsenie, pădurarul erarial.

Dela Dicio-Sănmartin.

Candidatul de deputat al partidului naţional român din comitatul Târnavel-mici pentru cercul electoral a Diciosănmărtinului Dr. Romul Bolla îşi va rosti vorbirea de program în comuna fruntaşă Micăsasa în 29 Mai (Duminecă) st. n. 1910, la orele 1 p. m. în curtea parohială gr. catolică.

Toţi aderenţii partidului naţional român mai ales alegătorii din jur sânt rugaţi să se prezinte în număr cât se poate de mare spre a asculta hotărârile conferinţei naţionale din Sibiu, precum şi programul candidatului.

Dezertorii dela Reghin.

Din jurul Reghinului ni se scrie:

În loc de a putea şterge cele din Nrul Dv. 100 dela 21 cor. îmi sângeră inima de durere şi sângele îmi năvăleşte în cap, când trebuie să constat, că numărul uitărilor de sine din ai noştri se înmulţeşte în acest comitat şi fapţuirile devin din zi zi mai compromiţătoare, ba chiar greţoase!...

Pasul nesocolit al celor trei matadori cu greutate socială şi materială în acest jur, e urmat acum tot nesocolit de alţii, numiţi şi nenumiţi. Preoţii gr. ort. Duma, Căzan, Todea şi Nicole: cu abuzează în acelaşi chip nepermis de publicul credul, în favorul candidatului armean Urmánszy, ca şi anonimii pentru fostul fişpan kossuthist Farkas Albert.

Satele gem de agenţi neruşinaţi electorali şi poporul se corupe prin înşşi fruntaşii săi preoţi şi laici! Grozav!...

Aceşti fruntaşi ca nişte lichele lhnite de foame se tîrîie prin cele adunări de constătuire şi spunerii de program aproape până la unul (!), ca în 22 cor. la Reghin al lui Urmánczy, iar în 21 la Gorghiu al lui Teleki Sámuel, care nu se scoboară la vorbiri, ci-l înlocuieşte celalalt guvernamental Malonyai dela Reghin, cu care din urmă avocatul Dr. Harşla se prind de braţ în piaţa Gorghiului şi demonstrează mulţimii cu glas înalt cum încap el unul lângă altul! Pful!

Mai trebuia să nu lipsească dela această greţoasă pupare nici protopopol unit Al. Târnavean dela Pogăceaua, din alt cerc electoral?! Ruşine să-l fie! Şi-apoi se mai zici mărită naşle românească cumcă nu ai conducători?! Ai berechet însă mai toţi cătră locul de pierzare naţională.

Unul vrea să te cufunde într'o »murătoare«, altul într'o »grămadă de lemne de pomană«, ori al patrulea în »comisiunea administrativă comitatensă« şi în congregaţia comitatului la ma-

melucia lor cunoscută, sau în fine... în »punga lor proprie«.

Halal de ea naşle cu aşa conducători, cari se cîtină la tot vântul interesului particular ori chiar şi local, iar poporul li poartă cu flamuri ungu-reşti din sat în sat!

Ori nu e amar de trist să vezi trei delegaţi la conferinţa din 5 April cu guvernamentalii în alegeri (Harşa, Popeşti) iar pe unul (Nicolescu) cu opoziţionali?!...

Mulţimea rămâne astfel — în împrăştierea ei — ca oile cele capil, neştiind după un trecut fără disciplină — s'asculte de cel bogăţi, de cel cu minte, de cel proşti, ori de cel de nimica, cari toţi i se girează de conducători convinşi?...

Se impune stricta şi necruţătoare disciplinare de sus, dela cel competenţi, în politică ca şi în toate.

Arşi cu fierul înroşit toţi dezertorii şi nesocoliţi plini de patimi!

Fraţi români! A noastră »charta magna libertatis« poate fi numai păzirea cu sfinţenie a programului naţional şi a hotărîrilor conferinţelor naţionale! Alfel sântem o turmă rătăcitoare prin mlaştini şi păduri, expuşi la toţi lupii.

Eremitul.

Frumoasa adunare de Dumă necă dela Radna.

Complectăm azi raportul nostru de ieri despre frumoasa adunare dela Radna cu un amănunt frumos, pe care redactorul nostru l-a scăpat, din cauză că n'a izbutit să pătrundă prin valurile mulţimii până la tribună, unde a avut loc amănuntul din chestiune.

Înainte de a se deschide adunarea, drăgălaşul băiat Aurel Avramescu, fiul dlui avocat Dr. Vasile Avramescu din Radna, a leşit în faţa dlui Goldiş şi a recitat răsplat şi foarte drăguţ poezia »Oltul« de O. Goga. A fost o frumoasă pildă de spiritul în care trebuiesc creşcuţi copiii în familiile româneşti. Recitaşa a impresionat până la lacrimi pe cei din jur.

S'au omis, din vină care nu priveşte redacţia, numele dnei Elena Goldiş, al dnei Virgil Antonescu, ale d'şoarelor Tulia, Livia şi Minerva Dimitrescu, precum şi al dlui Gheorghe Nichin. Complectăm astfel lista persoanelor din Arad cari au însoţit pe d. Goldiş. O listă complectă a intelectualiilor din cercul Radnei, prezenţi în număr foarte mare la adunare, ni-e peste puteri să o dăm, şi asigurăm pe toţi oamenii de bine, că nu s'a făcut nici o omitere în mod intenţionat.

Un rătăcit.

La dorinţa mai multor şărani fruntaşi din comuna Pleşcuşa, cercul Iosăşelului, publicăm cele ce urmează:

Duminecă a venit la noi un om, pe care ne-am simţi foarte fericiţi, dacă în veci nu l-am vedea. Acela a fost Zaharie Neamţ, pe care am avut nefericirea a-l avea dascăl până în anul trecut, când s'a îndurat Dumnezeu de ne-a scăpat de el, deşi cam târziu. Neruşinatul a avut îndrăzneală să ne numească »proşti«, pentru că de când ne-a scăpat Dumnezeu de el noi ne-am îndreptat şi vede că ne-am da şi viaţa pentru iubitul nostru candidat Dr. Gheorghe Popa.

A început să laude pe Almay şi să şi bată joc de omul pe care acum îl avem mai drag şi iubit. Nenorocitul, nu s'a sfiit să zică, că va veni el în Pleşcuşa cu bani ca să cumpere voturi pentru coconul Almay, pe banii căruii poate că îşi va mai face un grajd ca la alegerile trecute pe ai lui Tagányi.

Nemţăţule! Şezi în Zimbru şi îţi vezi de necazurile tale. Noi nu ne vindem cu 3 ori 4 cr. ca şi tine, dar nici pentru sute de zloţi nu ne lă-

săm amăgiţi de tine. Ne-ai lămurit că fost dascăl la noi: a muta vramă dela grădiniile oamenilor şi a le bea şi a ne bate ca şi tine cu birt.

Nenorocitul! Nu ştii că noi am ca să ne scape D-zeu de tine, de urmăm acum, că te ştim cine eşti publicăm numai ca să te cunoască şi se ferească de tine, dacă vreau ca li ferească de rău şi de păcatul tău.

Excursiunea institutului pedagogic din Arad

Selişte, Sibiu, Ocna, Reşinari, Braşov

I.

O şcoală atunci corespunde pe de sale, dacă cunoştinţele teoretice le în cele practice. P. C. Sa dl director al nostru Roman R. Ciorogariu dimprenicul său corp profesoral de câţiva un laudabil obicei de a face excursii cu elevii, pentru a îmbogăţi cunoşterea pentru a vedea şi a cunoaşte ţara, pini, etc.

În anul trecut am fost duşi la Braşov Fiume şi Abbazia, iar acum în 1 (14) conducerea d-lor prof. semin. Nicula Vasile Nicula, 30 de inşi dintre elevii nitului institut am plecat spre Ardeal. bucurie, la cugetul că vom vedea acea patriei noastre, cari pentru noi români deosebit farmec şi însemnătate.

La intervenţia dlui prof. Niculae obţinut un vagon separat, deşi era greţisită de public călător, fiind în preliilor catolice. Astfel am călători că de bine. Am trecut pe lângă mai mulţ lanuri verzi cu diferite sămănături, de rămân în urma noastră, ne depărtăm de oraşul şi provincia noastră.

Trenul îşi micşorează repeziciunea, devine tot mai slabă, iată-ne la Radna stânga un oraşel mai mic, locuit în ce parte de români, iar la dreapta vedem povă. În Radna deja de departe am serica cu mănăstirea călugărilor franciscane zidită pe deal şi are două turnuri. Târnu stâng al Mureşului e împodobit frumoase, cari, după inscripţiile lor vază reastra trenului, par a fi aşezăminte p.

Comunicaţia între cele două oraşe de tărnu blândului Mureş, se face pe un fier. Aici şi trenul nostru s'a mai uscat, vară, căci mulţi dintre călători s'au dat gând în pelerinajul la mănăstirea de Trenul se pune iar în mişcare, iar noi mas bun dela Şesul-cel-mare, căci aici se dealurile Drocea, apoi cei de metal-ardea găm de-a lungul Mureşului! Noi mergem iar cele multe sate micuţe, locuite de şezate între Mureş şi între deal, par că pe locul de unde am plecat noi.

La Zam ajungem graniţa Ardealului. Ruinele cetăţii zidite pe un vârf de ca nişte fantome negre. Era deja întunecat. la Vinţ, dl profesor Mihulin ne aviză la nostru a devenit infidel, lăsându-ne. Dar nu ne-am prea supărat în nădejdea. 2 oare ne vine un altul, care va fi mai ne va transporta prin locuri şi mai frumoase nu ne-am înşelat! Aţipisem câteva când de-odată un »să trăiască« a un mai puţin somnuroşi ne trezeşte din nul pleacă spre Selişte. Se făcea de ză când pe lângă Sebeş ni-se desface o liste cât se poate de frumoasă. Urcăm deal, trecem prin tunele şi peste viaducte fi văzut spaima unora, cari n'au văzut

Numai trebuie să vă comandaţi mobile din Budapesta

pentru că dela Székely şi fabricanţii de mobile în Marosvásárhely se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor şi cămărilor: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră şi cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeaşi cu toalete în 3 părţi 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a ţării.

Înprovinţă la dorinţă prezentăm în persoană bogata noastră colecţie de mustre şi servim cu prospecte şi cu deseme. Să fim atenţi!

secari mm. . . . . 7.60 — —
papusol 400 mm. . . . . 5.30 — 5.40

Prețurile suzi socotite în coroane și după 50 klg

Prețurile mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 6 Mai 1910.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Cereale	Preț
Oriu nou	
De Tisa — — — — —	26 K. 90
Din comitatul Albei — — — — —	27 » 05
De Pesta — — — — —	26 » 80
Băntănesc — — — — —	26 » 40
De Bacica — — — — —	26 » 40
Secari de calitate I. — — — — —	16 » 80
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 » 75
Ovis de calitate I. — — — — —	14 » 90
Oncuruz — — — — —	11 » 70

BIBLIOGRAFII.

Zilele acestea a apărut în editura tipografiei „Leamul românesc” din Vălenii-de-Munte (România), interesanta carte a dlui Dr. Corneliu Șuțeanu, profesor agregat universitar la facultatea de medicină din Iași și director al institutului de chimie din acest oraș, — „Acidul salicilic în chimia tribunalului din Iași”. Cartea are 84 pagini și conține diferite rapoarte prin care se conștientizează că acest vătămător acid, vătămător sănătății, l-au întrebuințat evreii cârciumari din Iași, la înșirarea băuturilor spirituoase, dați în judecată și condamnați de autoritățile judiciare. Cartea costă 80 de bani.

O nouă broșură umoristică a lui Haralamb Călăraș a apărut la Sibiu sub titlul „Farafasticuri” — versi de distracție, cu portretul și iscălitura autorului și o prefață de Ermil Borcia, care vorbește aci pentru pseudonimul său. O idee originală de tot haț, ca și întreg cuprinsul drăgălașei broșuri, unice în literatura noastră. Coperta, desenată de pictorul român dl Florentin Mureșianu, reprezintă o călimară răsturnată (portretul autorului), care-și varsă conținutul în... „Farafasticuri”, și un „purcel genial” de cerneală (iscălitura originală Călăraș). Umoristul nostru ardelean este de bine și favorabil cunoscut publicului nostru prin calendarul său „Posnașul”, prin colecția sa de glume și caricaturi „Bobirnași și Bazacoșii”, iar acum în timpul mai nou prin cronicile sale foarte mult hazlii, ce apar regulat în ziarul „Lupta”, și să mai insistăm asupra felului particular și de tot amuzant al versurilor sale originale. În „Farafasticuri” dl Călăraș de astădată afară de nimerite satire la actualități politice și sociale din viața noastră din lumea întreagă, și versuri sentimentale, lirice, nota particulară a acestor sentimente, cărora Călăraș le face vînt în niște calambururi (jocuri de cuvinte) perfect reușite, este un fin umor turnat în versuri delicate. În sfîrșit întreaga broșură — elegant și drăgălașă — să prezintă ca o bombonieră de nose — inspirată, din care fie-care poate gusta ce-i place. Broșura e meritată să distreze pe toți, fără să supere pe nimenea, și e o recreație după ce te-ai obosit cu cititul ziarelor serioase.

Broșura a apărut în editura „Tipografia Poporului” din Sibiu-Nagyszeben, de unde se poate comanda, cum și dela toate librăriile, și costă ediția „domnească” 50 fileri, ediția „țărănească” 40 fileri. plus portul poștal și fileră.

La librăria „Tribunei” se află de vânzare „Vatra familiară”. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Edată de societatea „Inocențiu Micu Clein” a teologilor din Blaj. Ediția II. revăzută și întregită a 30 fileri plus 10 fileri porto.

A apărut: Ziaristica bisericească la Români, studiu istoric de Dr. Onisifor Ghibu, Sibiu, Tipografia arhiepiscopale, 145 pg. Prețul 2 cor.

Studiul acesta este cel dintâi în genul său, întrucât prezintă pentru întâia oară, în literatura noastră istorică — literară o iconă a tuturor revistelor și ziarelor bisericești apărute la românii din cele șapte provincii românești. Departe de a fi o simplă înșirare, a felurilor reviste, acest studiu urmărește pas cu pas și problemele culturale ale bisericii în diferite timpuri și locuri și scoate la iveală toate momentele mari cari s-au succedat în viața bisericească a tuturor românilor — de

70 de ani încoace, arătând în același timp rolul pe care l-a jucat în dezvoltarea spiritului public bisericesc ziaristic.

Fără acest studiu nu se poate înțelege pe deplin nici istoria bisericii românești din ultimele șapte decenii și nici istoria literaturii bisericești și religioase din acest timp. El e o contribuție prețioasă și pentru biserica din România, și din acest punct de vedere această e cea dintâi carte tipărită în Ardeal, care studiază trecutul bisericii Țării-mume, pe baza unui material neutilizat până acum. Când se va scrie și în România istoria ziaristicii bisericești, lucrul va fi foarte ușurat prin această monografie, peste care nu se va putea trece. Și nu se va putea trece fiindcă în el sînt studiate foarte conștiincios toate izvoarele cari li pot fi accesibile unui cercetător în biblioteca Academiei Române din București, în a universității din Iași și în unele biblioteci din Ardeal.

Valoarea acestui studiu a fost remarcată încă înainte cu câțiva ani, când s'au fost publicat prin diferite ziare dela noi câteva fragmente (dintre cari unul în numărul de Crăciun (1906) al ziarului nostru). În special dl N. Iorga a relevat totdeauna fragmentele acestea, scriind între altele, următoarele: „În Nr. 93 al „Telegrafului român” se începe publicarea unui excelent studiu al dlui O. Ghibu asupra publicațiilor periodice de cuprins bisericesc ale românilor. (Sămănătorul, 1906 pg. 720). Apoi „Încă un capitol tot așa de interesant și bine scris din studiul său asupra revistelor bisericești române a dlui O. Ghibu îl dă „Tribuna”. Ar trebui să se alle un editor pentru întreaga această așa de folositoare lucrare” (Floarea Darurilor 1907. vol. II. pg. 80), și în sfîrșit: „Lupta”, în Nr. 42 (907) dă un frumos capitol din acea istorie, a publicisticii bisericești în Principate, pe care a redactat-o dl O. Ghibu, cât a stat la București” (Neamul românesc, 1907 pg. 493).

Se poate procura dela librăria arhiepiscopale din Sibiu, dela librăria diecezană din Arad, dela librăria Tribunei și dela librăria Clurcu din Brașov.

La Librăria „Tribunei” se află de vânzare:

B. P. Hașdău: „Ursita”, roman istoric a 2 cor. + 10 fil. porto.

M. Sadoveanu: „Povestiri de seară” a 2 cor. + 20 fil. porto.

Zoltî Hodoș: „Poftă bună” carte de bucate. Partea I și II a 3.80 cor. + 10 fil. porto. „Din bibl. Minervei” a 30 fil. + 5 fil. porto. Nr. 79 N. Cekhov „Nuvele”. Trad. de N. Dunăreanu.

Nr. 80 Prof. Dr. Petrini Galatz: „Tratamentul general al Sifilisului”.

Nr. 80 E. de Amicio. „Constantinopolul”. Traducere de N. Pandelea, Vol. 1.

M. Sadovianu: Crâșma lui Moș Precu a 2 cor. 10 fil. porto.

Din biblioteca „Minervei” a 30 fil.

Nr. 76. I. Boteni. În zile de vacanță.

Nr. 77. Iwan Turgenjeff: Apele primăverii, volumul I. Traducere de I. Constantinescu (Delabaia).

Nr. 78. I. Constantinescu, vol. II.

„Avel tragedie din popor” în 4 acte și 2 tablouri, după un manuscris găsit a 1 coroană plus 5 fil. porto.

Dimitrie Onciul: „Românii în Dacia Tralană” până la întemeierea principatelor (Chestia română) a 1 cor. + 10 fil. porto.

Proza ediția II-a de V. Alecsandri Cor. 2 — Mormântul unui copil ed. II-a de M. Sadoveanu Cor. 2.

Din biblioteca Minerva:

Nr. 73 Suflute stînghere de L. Marlan 30 fil.

Nr. 74 Conovalow, de Maxim Gorkh 30 fil.

Nr. 75 Siberiana de Xavier de Maistre 30 fil.

Din bibl. teatrală:

Nr. 9 Electra, tragedie în 5 act. de Sofocle 35 fil.

„Viața Rom.” Nr. 1 și 2 a 2 Cor.

„Luminisuri”, poezii de A. Stavri a 2 Cor.

„Schife și amintiri” de D. D. Pătrășcanu a 2 cor.

„Viforul”, dramă în 4 acte de B. Delavrancea Cor. 2.50 plus 20 fil. porto.

Povestiri alese de Ion Dragoslav Cor. 0.55 plus 10 fil. porto.

I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie . . . . . » 2—

Dr. E. Babeș: Diaagnoza . . . . . » 3—

A. Cosciuc: Nutrirea animalelor de casă (op. premiat) . . . . . » 1.50

A. O. Maior: Bibliot. copiilor, vol. II. » 1.60
» » v. III și IV. » 1—

Isidor Ieșan: Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent . . » 1.50

Din valoroasele cărți ale regretatului canonic Dr. Augustin Bunea:

Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică . . . . . cor. 1.—

A. Mirea, Caleidoscop, v. II. Pr. cor. 1.50.

H. Balzac, Moș Goriot, trad. de R. Baltag, pre cor. 2.—

E. Lovinescu, Viața și opera lui Grigore Alexandrescu, pr. cor. 2.—

P. Cerna, Poezii, pr. 2.—

Radu Rosetti, La capătul pământului. Note din călătorie, pr. cor. 2.—

Amintirea lui T. Cipariu . . . . . cor. —.50

Björnsterne Björnson, Veselul ștregar, trad. de N. D. Ciotari. Prețul cor. 1.50.

Chestiuni din dreptul și istoria bis. române unite, partea I . . . . . cor. 2. |

partea II-a . . . . . cor. 1.50

Discursuri; Autonomia bisericească; Diverse . . . . . cor. 5—

Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria. . . . . cor. 3—

Mitropolitul Sava Brancovici . . . cor. 1.50

M. Eminescu, Articole politice. Pr. 80 bani.

Em. Gârleanu, Nucul lui Odobac, pr. cor. 1.50.

Gustave Flaubert, Doamna Bovary, trad. de L. Daus, pr. cor. 2.—

D. Negru, Cum ne naștem, Cum trăim, Cum murim, Știință popularizată, pr. cor. 2.—

Petru Dulfu, Căntece și povești. Prețul Cor. 1.50.

În amintirea canonicului Augustin

Bunea. Articole și alte semne de durere ale neamului . . . . . cor. —.50

Din „Biblioteca teatrului Național” au apărut n-rele: 6. Diavolul, de Fr. Molnar. Prețul —35 bani, — 7. Ultimul vîlstar, de N. Panade. Prețul 35 bani și 8. Prostul, de L. Fulda. Prețul 50 bani.

Posta Administrației.

Al. David, Sandul-ung. Am primit 8 cor. în abonament.

Elle Petruțiu, Mercurea. Am primit 2 cor. abonament pe luna Mai.

Ioan R. Butu, Rași. Adresa cerută nu o știm nici noi.

N. N. L. T. Adresa cerută nu o știm nici noi.

Posta Redacției.

I. P. Sibiu. Autorul articolului „Istoriograful nostru” nu e dl O. Ghibu, cum crezi dta, ci alterezi, al cărui nume pentru partidul cititor e cu atât mai indiferent, cu cât articolul nu cuprinde decît adevărul pe care îl recunoaște bucuros orice om de carte dela noi.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

In Socodor se află de vânzare o casă re din mână liberă constatătoare din mai multe chilii, cu prăvălie, crîșmă și cuglărie cu drept de trafic și licență. A se adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnărie Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu alu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sîngerete, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse. Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

A apărut broșura

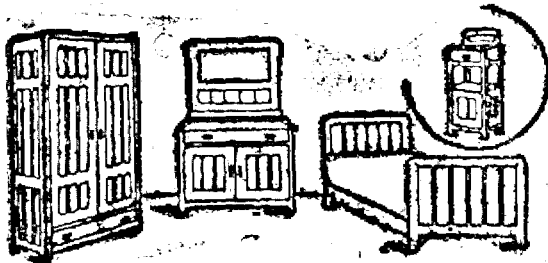
Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare

sau **Alcoolismul și urmările lui**

din punct de vedere economic, igienic, moral și național. — De Pr. D. Voniga. — Tipografia Nouă, Orăștie 1910. — Broșura se estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricăcioase ale beuturilor spirituoase, în special asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. *Tuberculosa (oftica) și morburile mentale.* 7. Alcoolul și morala publică sa raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. *Copiii bețivilor.* 9. În resumat: Alcoolismul — *Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare.* 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățământ antialcoolic. Prețul broșurei 1 cor. 60 fil. Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

PÁLSÁNDOR

tîmplar pentru edificii și mobile Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserici, locuințe, biourouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Agent pentru vinuri.

Pe lângă condiții favorabile se caută la un negustor de vinuri din podgorie un agent pentru comitatul Hunedoarei și Aradului.

Ofertele să se trimită la administrația »Tribuniei« sub »I. D. 1000.«

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate Intocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

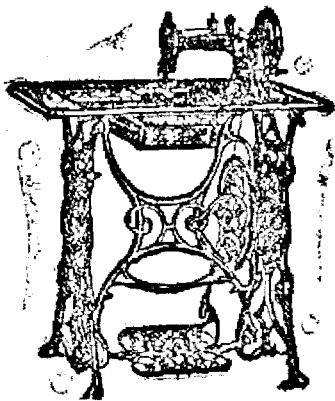
Maria Enzensdorf (hei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

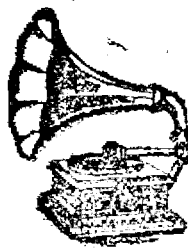
STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merdzi 4.

Gramofoane și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon. Telefon nr. 459. — Preț-curent gratuit. —

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Căsătorie.

Un tînăr comerciant, voiește a face cunoștință cu o domnișoară din familie bună și serioasă, având zestre până la 2—4000 coroane, se recere să fie econoamă bună.

Doritoarele să se adreseze la administrația acestei foi pe adresa »tînărul«.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, idăreu cancelarie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle perescopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. publico un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Credit pe ipotecă, pe cam și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János

Telefon nr. 376.

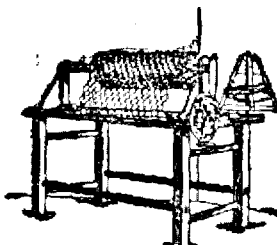
Prima societate de Credit Funciar din București.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștința publică că cu dela 1 Iunie st. n. se vor pune în circ. lângă scrisurile funciare existente 5%, 1000 și 100 lei și scrisuri funciare de 10.000 (zece mii) lei, bucata, care se sebiere de celelalte existente, vor avea fondului în în roz.

Cupoanele lor de dobânzi vor fi strale à 250 lei fie-care, cu aceleiași sec. 1 Ianuarie și Iulie st. n. ale fie-cărui an merotația lor va începe cu No. 1.

Diracți

Cele mai celente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază **VÁRADY LAJOS**

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

Nu trebniesc anteprenori; domeniile comunale, singuraticii: singuri pe face săparea cu instrumentele me

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco. — Premiat la 6 expoziții. —

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrec în economie și acasă, macină excelent cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram minut - pe lângă garanță și numai într'o

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru deserea sămânței de lucernă și de mánat cu puterea ori cu mâna, de în mașina de îmblătit ori de sine Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăc mánța trifolului și atelier de raturii de mașini

ORADEA-MARE (Nagyvárad) Vilanytelep

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909
11 Aprilie.

ACTIV

1910.
3 Aprilie 10 Aprilie.

123780249
1415158
50124686
12177200
16672467
11999924
15296433
3177121
5972060
704446
538397
103588660
—
24391200
27667854
397505855

88205061	Reserva metalică Aur	. 90433657
35575188	Trate Aur	. 37320935
	Argint și diverse monete	. . . . .
	Portofoliu Român și Străin	. . . . .
*)	Impr. pe ef. publice	. 10323000
	" " " " in cont cor.	. 17428574
	Efectele Capital. Social	. . . . .
	Efectele fondului de rezervă	. . . . .
	" " " amortizarea imob. și material	. . . . .
	Imobili	. . . . .
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	. . . . .
	Cheltueli de Administrațiune	. . . . .
	Deposite libere	. . . . .
	" " & provisoriu	. . . . .
	Conturi de valori	. . . . .
	Conturi diverse, Sold.	. . . . .

127950518	127754592
1513502	1540c86
66554598	60325690
27657398	27751574
11999924	11999924
14925995	14925995
3119621	3119621
5999808	5999808
711772	711870
540824	562382
105951135	106098275
—	—
39809767	40941567
4941258	12847625
411676120	414579009

PASIV

12000000
26414884
3893778
250449610
—
1158923
103588660
—
—
397505855

Capital	. . . . .
Fond de rezervă	. . . . .
Fondul amortizării imobilelor și material	. . . . .
Bilete de Bancă în circulațiune	. . . . .
Profituri și pierderi	. . . . .
Dobânzi și beneficii diverse	. . . . .
Deposite de retras	. . . . .
" " & provisoriu	. . . . .
Conturi diverse, sold	. . . . .

12000000	12000000
28123532	28123832
4150806	4151646
260391920	263063690
—	—
1058427	1141566
105951135	106098275
—	—
—	—
411676120	414579009

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

Procurați
la librăria „TRIBUNEI”

Arad, str. Deák Ferencz 20

Cantorul
Bisericesc

aranjat de

GEORGE BUJIGANU
Invăț. în Deliblata.

Cel mai practic op bi-
sericesc, cea mai bogată
antologie a cântărilor
bisericești la români.

Indispensabila lui necesitate o documen-
tă înșală cu care a trecut prima ediție
în an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare.
La coloane, litere latine, tipar roșu-ne-
cuprinde rînduielile tuturor sărbăto-
re de peste an, precum și tipul bisericesc
aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima
tipografie din Budapesta.

Prețul unul exemplar broșat 10 cor.

Opus în pânză frumos aurit 12 cor.

Opus în lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu

mai află, numai după comanda specială

costă 16 cor. plus porto postal 60 fil

pentru buintarea »Cantorului Bis.» dispen-

sa pe toate celelalte cărți bisericesti,
mineiul, triodul, pentecostarul, molit-

nicul etc.

Caritate bisericască, mai câteva
exemplare de vânzare.
Cel mai frumos dar de
sărbători bisericilor și
specialiștilor bisericesti.

Administrația tipografiei
și librăriei „Tribunei”.

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlichs

O plesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-

busibil numai 10 flieri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 51.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chi-
mic, broderie, și institut pentru
spălatură rufelor cu aburi, în
ALBA IULIA Gyulafehérvár.
Széchenyi-u. (lingă biserică călug).
Primește curățiri lucioase și fine, cu-
rățire de trusouri, albituri de desupt,
de masă și de pat, perdele și ori-ce
lucruri din bransa aceasta cu prețuri
foarte moderate. Curățire cu clopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbați și femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețurile cele
mai moderate.

S'au ieftinit
cărbonii.

Care de acum își câștigă
sau abonează cărbuni și
cochs pentru iarnă, eco-
nomisește 25%!

100 Klgr. cochs de fa-
brică de gaz cor. 4*60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Prusia
cor. 4*60.

100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Jil c. 4*—.

100 Klgr. cărbuni de
lemn fără praf cor. 6*—.

100 Klgr. de cărbuni
pentru fauri cor. 4*60.

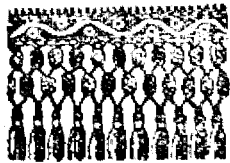
Róth József mare neguțător
de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.
Nr. Telefonul 63.

Pentru fabrică, mori precum și pentru
trierat expediez cărbunii de Prusia de
calitate cea mai bună.

NAGYIVÁN ANTAL gătănar

SEGHEDIN-SZEGED, Zrinyi-utca 2.

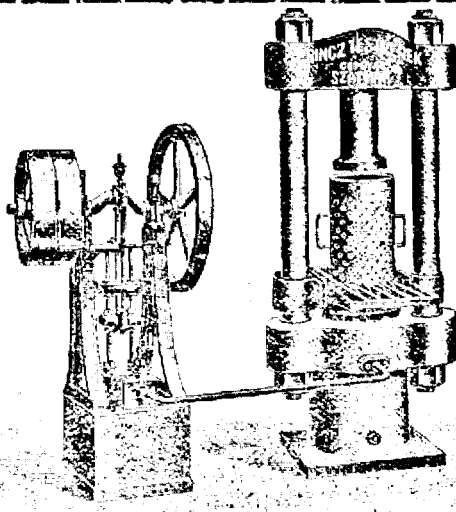
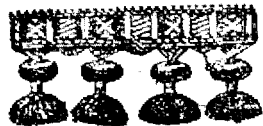

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. publică că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, în deosebi

atrag atențiunea asupra:

Impletiturilor, ciucurilor și decorțiilor pentru mobile și prapori, de asemenea orice ciucuri, decorații, masturi și găitane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

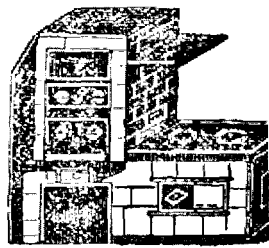

Atelierul de mașini și pentru clădir

PRINCZ TESTVÉR

din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmaș și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni și tractație circumpețială.
- Instalăm mori pe tărâni ori cu cilindre.

Zorger György

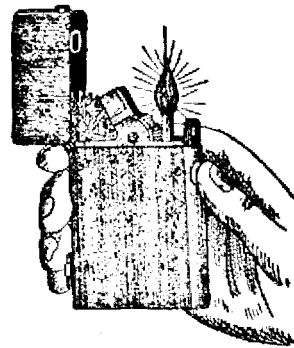
lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru — — — — — riu de metal aranjamente pentru biserică în execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Nu trebuie să chibrituri nici luminări!

Aparatul iricendiar este indispensabil pentru fumători și gospodări. Să nu se confunde cu altele. Folosința pentru o țigară costă numai doi bani.

Aparatul iricendiar

„IMPERATOR”

e indispensabil pentru fumători și gospodări.

Să nu se confunde cu altele.

Folosința pentru o țigară costă numai doi bani.

— — Prețul vânzării pe lângă garanție 3 cor. — In provincie trimițând 3 cor. 45 fil. se expediază în

Tóth József
depozit de fabrică, — — Szeged, Könyök

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.

Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar . . . . . 1.200,000.— Cor.
Fond de rezervă . . . . . 1.100,000.— Cor.

Depuneri spre fructificare . . . 8.500,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . . . 200.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, desp'e cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără nici o detragerere.

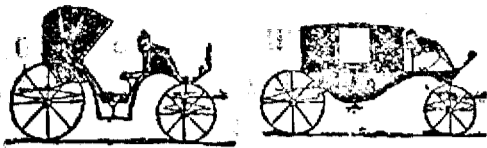
După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Urmasul lui P. SORS
FRANZ AGNICSEK

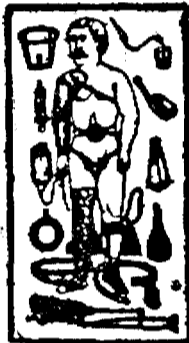
Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

— Iși recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de
trăsuri și cupelărie
pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la
trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

ZOMBOR SANDOR ortoped și fabricant de
instrumente medicale.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am
deschis în Oradea-mare—Nagyvárad Utl utca nr. 26,
un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor mo-
derne de azi, unde se
pregătesc tot-felul de
instrumente specialiste
și alte mașini de bransa
aceasta și primesc și
repararea, — ascuțirea,
lustruirea și nichelarea
acestora. — Pregătesc
după cel mai nou sis-
tem aranjamente de
spital, mese pentru

operație și pentru exa-
minare, du'apuri pentru
instrumente speciale și
de legat, precum și
membre artificiale ma-
șini orthopede pentru
umblat și pentru în-
dreptarea corpului, etc.
corsete artificiale ș. a.
Comandele din provin-
cie se execută prompt
și conștiințios.

Primul institut sudungar de auritură artistică
a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor
TEMESVÁR — Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia
de aur în București, și cu alte medalii de ar-
gint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor
vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a am-
voanelor, precum și a tot felul de lucrări în
— bransa aceasta. —

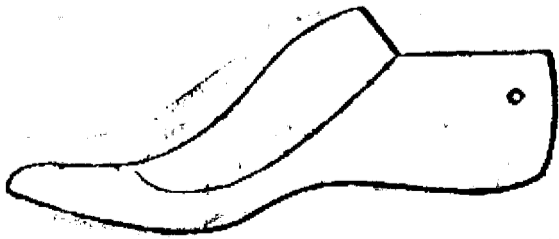
Prima fabrică de calapoade și calupe

(Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár)

Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5.

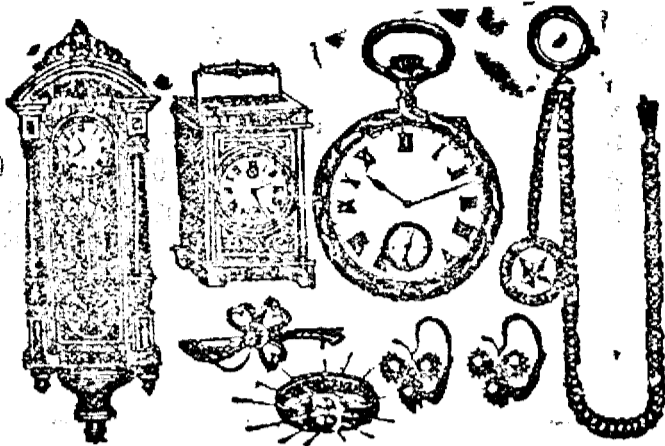
Recomandă **calapoade și calupe foarte**
bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se
pune un pond
deosebit.

Comandele din
provincie se execută
pe lângă rambursă
prompt și cu prețu-
rile cele mai ieftine.
serviciu excelent.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină
sursă de cumpără-
a totfelul de oro-
loge de buzunar
și de părete și oro-
loge deșteptă-
toare, precum și
articii optici.

Prăvălie de o-
biecte de aur și ar-
gint signate officio.

Inele de logod-
nă după măsură.

Toate lucrările
de bransa aceasta
se execută cu spe-
cialitate, garanță și
cu prețuri ieftine.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

SCHMEREKE

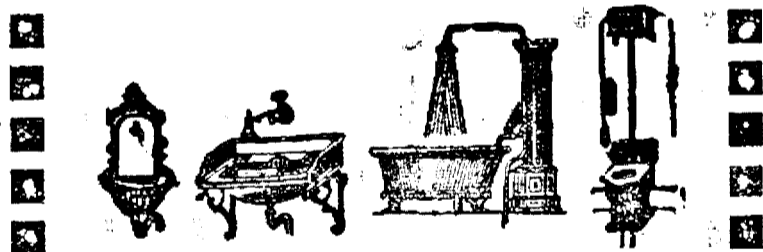
— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Aris-
puri p. triferat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articii tehnici. Fitile magnetice. Unsur. Material
de condensafune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

BERNACSIK JOZSEF căldărar și specia-
list pentru apaducte

Oradea mare · Nagyvárad, Kertu. 7.

Primește orice lucrări și reparaturi din acest ram, atât hărăgărie cât
și apaducte Recomandă atenții publicului și arhitecților, noua sa
invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrinelor;
invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru
mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani ca
primul monter la apaductul orașenesc din Oradea mare.

ROTH JÓZSEF

măestru de sculptură în piatră,
— Segesvár, Sellergasse —

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și
bins asortat de

Monumente de morminte,
din diferită marmoră granit, syenit,
labrador și peatră tare de arină, etc.

cu prețurile cele mai moderate.

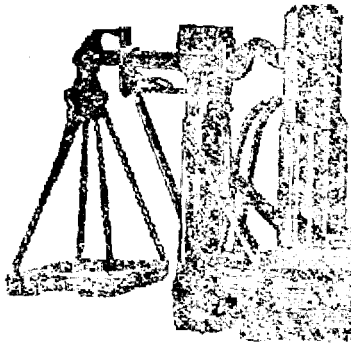
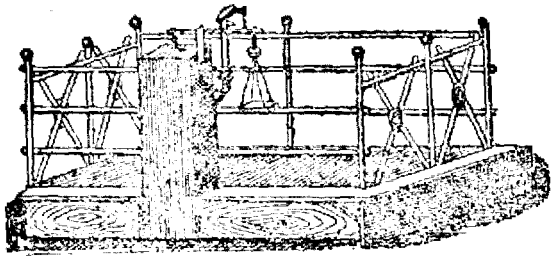
Mai departe mă recomand pentru executarea a tot
felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea.
Schife și preliminare de spese stau fr. la dispoziție.

Prima fabrică de cumpene
și greutăți din Brașov.

PAUL WIDMANN
Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

Recomandă tot-felul de:
cumpene și cântare, balanse-
zecimale, centimale și cumpene-pod,
precum și greutăți cu prețurile cele
mai moderate. - Serviciu conștițios.

Se primesc
reparări și
antenticări
din nou.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!
Incețază în decurs de o oră de
„SUDORAN”
a lui **MOLNÁR.**

Copiile epistolelor de recunoștință
cate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul „SUDORAN”
comandat dela Dta, vă măru-iesec, e
folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă

On. d. Molnár János, farmacie la „Dta”
Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu
noscut, că medicamentul d-tale „SUDORAN”
tra asudării picioarelor și subțioarelor
prințător și e nevătămător și cu conștițios
il recomand oricui. Cu stimă Sz. M. cip.

St. Dle! Din „SUDORAN”, leac contra
picioarelor, mânelor și subsuori am
pentru 3 persoane, și întrebându i despre
l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. Invățtor

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând
d-tale, am cea mai mare recunoștință pen-
DORANUL” d-tale Pentru că și eu am
mare măsură de asudoarea picioarelor și
massage mi-a trecut de tot. Am măru-
mulți cu productul d-tale și te rog să-mi
meți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Cu
stimă Q. K. opoz

St. Dle apothecar! Am primit „SUDORAN”
comandat, contra asudării de picioare, mâ-
suori. Credemă, că cine-l folosește după
prescripșă, îl află de nep-șuit Cu stimă F. E. sz

Așa zisul „SUDORANUL” contra asudării
cioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră
efect atât de excelent și sigur, că cu cea
conștițintă îl pot recomanda nu numai celor
trie ei și străinătății, întrucât „SUDORANUL”
trece mult toate fabricatele străine, de
folosit până acum. Iți datorez mulțămite
scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. invător

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely

Prețul unui flacon 1 cor. 30

dacă se trimite suma înainte, porto-franco

Numai „SUDORAN” prov. cu marcă să se prime

In atenția onoratului public!

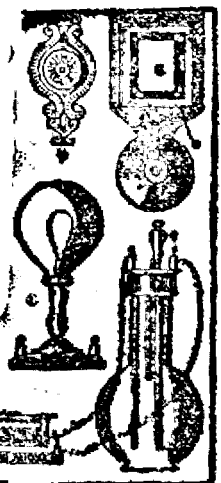
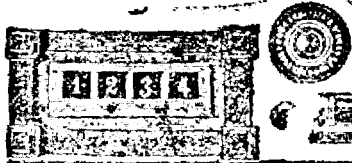
Am onoara a aduce la cunoștința onoratului public, că eu
1 Aprilie 1910 am deschis un magazin de biciclete și mașini de
cusut și un atelier de reparaturi, în Str. Forray 20 (casa Guttm).

Aducând aceasta la cunoștința onor. public remarc că în urma
cunoștinț lor mele sunt în plăcuta situație ca orice lucrări din ramul
acesta să le execut spre deplina mulțumire și pe lângă prețurile
cele mai convenabile. Schimburi și reparaturi se efectueșc
ieștin și conștițios. Recomandându-mă atenției și bunăvoinței pub-
licului, asigur că nizuința de frunte îmi va fi să-mi servesc clien-
teia culant, făcându-mă ast-fel vrednic de încrederea ei.

KAPPNER MOR,
electrotehnic

Arad, Str. Forray (Casa Guttmann).

Se instalează sonerii și telefoane pe
lângă garanție.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru copii

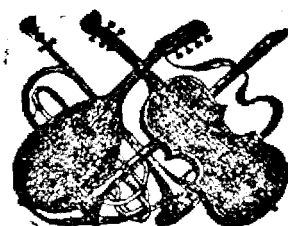
Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

Babós Béla fabricant de instr
mente muzicale

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu.

Cel mai ieștin și cel mai
bun depozit de cumpărat
pentru orice instrumente,
precum: violine, țitere,
clarinete, harmonice,
și totfelul de instrumente
de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieștine corzi de violine. Mare depozit
Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record
Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri
Comandele se efectueșc prin trimiterea banilor înainte sau
rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de pres

Fondată în 1885.

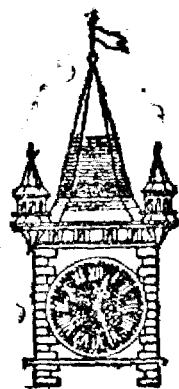
Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapeșta

Budapeșta IV., str. Bástya nr. 22.

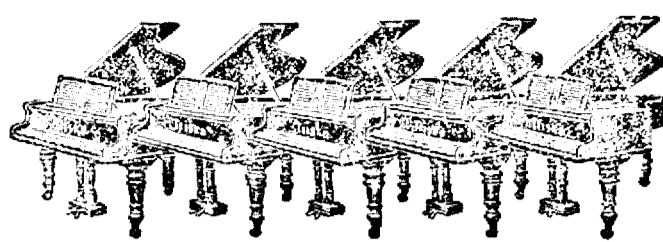
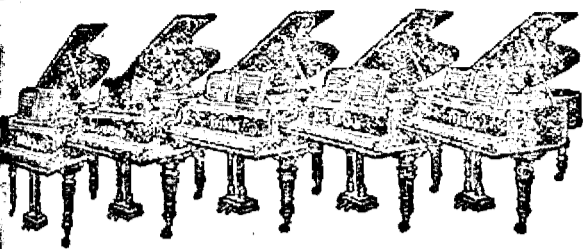
— Právália: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani ciasornice
de turn, școli, castele și cazarme,
primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, prospect face gratis și trimite
porto-franco ori cui.

FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

la renumita firmă:

≡ **TRISKA J.** ≡

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

— Numai fabricate de prima calitate. —

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori-și-cui firma lui Triska.

Zagon, 18 August 1908.

Nagy Imre
inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Stingle” ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția mi adevăratește mai bine priceperea și calificația D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoșcutilor mei.

Turda, 31 August 1908. Cu toată stima

*Hirsch Bruno.***Firmei J. Triska Cluj.**

Cu mulțămite recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adevăratește soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.

Dr. Békésy Károly.

Dlul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecare să cumpere pian dela D-Ta.

Cu stimă:

Szepsziszentgyörgy. *Révay Margit.***P. St. Die!**

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că eu pianul cumpărat dela D-Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma I. Triska

Gherla, Cu stimă: *Ioan Beran,*
prof. de muzica și cant.**Magazinul de pianuri J. Triska Cluj—Kolozsvár.**

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.

Cu deosebită stimă:

*Dr. Wachsmann Ede.***On. Die Triska!**

Pianul trimis de D-Ta mă satisface pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor.

Cu stimă:

Dej, *Madam Gajzágó László.***St. firme J. Triska, Loco.**

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (elevul lui Bozendorf) mă mulțamește pe deplin.

Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bösendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s-au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.

Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:

Dr. Hönz,
profesor academic privat.**On. firme Triska J. Cluj.**

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțămite și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Gróf Mikés Miklós.***Firmei Triska Cluj.**

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă servește spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere. Korpád,

*Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.***On. Firmă.**

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu.**On. magazin de pianuri Triska, Cluj.**

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu-ți exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e inecceptionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțamesc, că fără să-l văd și aleg, m'ați satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.***Firmei Triska Cluj.**

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat plăcerea generală. Vă mulțamim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.**Dlul J. Triska Cluj.**

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțamit Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint

asezor la sedria orfanală comitatensă.

On. Die Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțamiți și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorinței tuturor.

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.***Dlul J. Triska Cluj.**

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă

*Vád. Bécássy.***Dlul J. Triska, Cluj.**

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neecceptionabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágyssomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.**O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).**

Străformarea pianului meu lung în „Mignon” scurt, ce ți-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătatea și trăinicia lui.

Pianiști virtuozși, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțamite și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul D-v. Cu osebite stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.**Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).**

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru aimie nu se poate deosebi de unul nou. Cunoșcutilor mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul perfect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

*Dr. Bánffy Ernő.***On. Die Triska!**

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregzászy” de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou.

Cu stimă:

Cluj, 21 Oct. 1908.

*Contesa Kuun Géza.***Dlul J. Triska, măiestru de pian Loco.**

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparatură l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár

profesor ord. la academia de știință.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și provederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datoria când îți exprim mulțamite și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trainică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Odofréd

vice-comit. comit. Beszterce-Naszd.

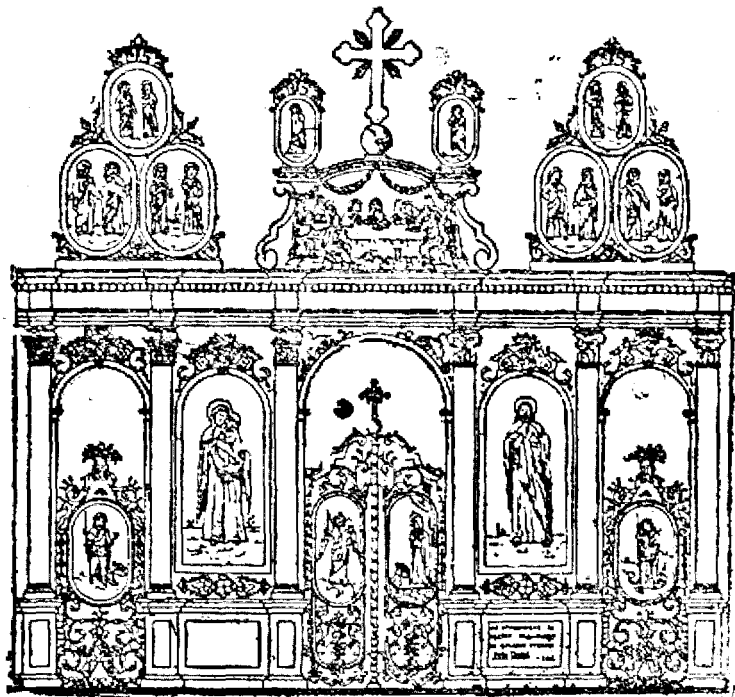
Fondată la 1870.

Fondată la 1870.

— Edificător de altare și iconostase bisericesti. —

Komáromi László

Rákospalota (l. Budapesta) Str. Főut 49.

Edifică și aranjază pe deplin:
altare, iconostase, icoane, statuie, strane,
amvoane, scaune (bănci) bisericesti, ș. a.

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe lângă
prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască a
compara prelininarele mele cu ori-care din străinătate.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsos**Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii dia: marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din
mant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trăinicia
bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se da rân

Comandele se pot face prin trimis, banilor înainte sau pe lângă ramb

Lengyel Testvérek magazin de

Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt”

„TIMIȘIANA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1885.

Centrala în Timișoara oraș (Belváros) Piața Balázs No. 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în Buziaș și în Recas.

Telefon pentru centrală Numărul 510.

Telefon pentru „STANDARD” No. 1028.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari
eliberează libele. — Administrează depuneri cu
casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea
sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără
nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de
interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10,000 Coroane, după starea cassei
se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acoardă credite cam-
biale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acoardă împrumuturi hipotecare pe case de
închiriat și pe proprietăți de pământ.

Administrează agentura generală pentru
Ungaria de sud a societății de asigurare

„STANDARD”